

Naročnina
pnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 50 Din, za inozemstvo 100 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 130
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2329

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Za enakopravnost.

Kamorkoli se ozremo danes po svetu, se katolištvo, izvzemši edino boljševiško Rusijo in napol zboljševizirano Mehiko, smatra za pozitiven, ustvarjajoč in napreden element v državi, kar tudi je po vsej svoji biti in zgodovini. Gledano do dna, je katolištvo najmočnejši faktor kulture in družabnega reda, ki ga ohranja po svoji moralni sili, tradiciji in poslanstvu, in temu ohranjujočemu faktorju se ima Evropa najbolj zahvaliti, da je ni preglavil brezbožni komunizem. Katoliške tradicije, ki so se ohranile kot temelj tudi v drugih krščanskih konfesijah, so obvarovale in varujejo vse povojne države anarhije ter zbirajo vse pozitivne sile za moralno in gospodarsko obnovo sveta. K temu spoznanju je prišla tudi Francija, nekdanja trdnjava svobodomiselstva, in Češkoslovaška, ki se usmerja od razdirajočega, pod krolsko husitovstva skrivajočega se antiklerikalizma, k sodelovanju vseh državljanzov in strank v smislu krščanske družabne kulture. Nemčija, kjer so nekdanji katoličani morali voditi težko borbo za najosnovnejše pravice politične enakopravnosti, se danes pod vodstvom katoličanov konsolidira in dviga do stališča v svetu, kakršnega ni prej nikoli imela.

Zalibog moramo konstatirati, da se je framasonstvo, povsod drugod diskreditirano in talirano, zateklo zadnje čase v našo državo, kamor je očividno preneslo svoj delokrog. Na zadnjem kongresu framasonov celega sveta lanskega leta v Belgradu se je izdelal bojni načrt proti katoličanstvu predvsem v naši državi. V tem smislu pa dela že od ustanovitve naše države z vsemi silami predvsem takozvano demokratsko časopisje v Sloveniji. Ta sistematična kampanja najpodlejših laži jasno kaže, da je njen vir v framasonski loži, ki je na ta način svojčas propagirala svoje brezbožne ideje in cilje v Franciji, Italiji, Belgiji in drugod, za kar je treba ogromno denarja in tiste infernalne perfidnosti, ki je lastna samo tej internacionalni družbi. V Jugoslaviji si je loža potom svojih bratov izbrala čisto posebno taktiko: ščuvanje pravoslavne srbskega elementa proti katolištemu.

In tako dan na dan beremo v »Jutru«, da stojijo katoličani v Jugoslaviji politično pod komando Vatikana, katerega to časopisje seveda grdi in sumniči najgrših namenov. Odkar obstaja v Italiji fašizem, ga lažnjiva framasonska družba spravlja v zvezo z Vatikanom, češ da le-ta podpira fašizem v njega osvajaalnih ciljih. In na spreten način, kakor je v stanu samo organizacija brezbožnikov celega sveta, podtika politični stranki slovenskega katoliškega ljudstva, da je po »papeževi komandi« indirektno podvržena vplivu italijanskega fašizma! Tako se skuša vplivati na pravoslavno srbsko ljudstvo, da bi videlo v katoliških Slovencih neprijatelje naše države, se mu dopoveduje, da SLS zmaguje v Sloveniji samo po »zloračlanju vere«, se celo na najvišjih mestih po postranskih vratih skuša vtihotapiti mnenje, da smo slovenski katoliški nezanesljiv, državi nevaren in anacionalen element. Čisto tako, kakor so framasoni delali zoper katolike za časa kulturnega boja v Franciji, Nemčiji, Italiji in drugod, da bi zavladali nad državami in razdrli krščansko skupnost narodov, namesto katere bi postavili nemoralna načela ateizma.

Velika večina kulturnega človeštva je zavrgla ta načela, ki so v prvi vrsti kriva svetovne vojne in revolucije, razdiranja družine in družbe, neomejenega kapitalističnega izrabljanja na eni in upora sužnjev na drugi strani. Katoličani danes povsod lahko dejstvujejo kot enakopravni člani države svoje stvariteljske sile. Samo v naši državi so z nejevoljo toleriran element, se briskirajo in žalijo. Njihova verska in moralna čuvstva, njihova vdanost do duhovnega poglavarja Cerkev, njihova duhovna organizacija se žigosa kot državi nevarna. Prav posebno pa se žali slovenski narod, kateremu se, ker je katoliški, očita to, česar se danes ne upa očitati nobenemu drugemu katoliškemu narodu na svetu: da je eo ipso protidržaven, ker je katoliški! In pripadniki stranke, ki ta narod edina po njegovih najsvetejših narodnih čuvstvih in mentaliteti predstavlja, se ne smatrajo za predne, da bi s svojo poštenostjo in pridnostjo modelovali pri državnih poslih.

Očitno je, da se bodo morali katoliki cele države odslej še bolj strniti v eno vrsto, da bodo boj za najelementarnejše državljanske

Medeni teden nove vlade je minul.

Belgrad, 27. aprila. (Izv.) Praznični mir in praznično razpoloženje se v glavnem še vedno čuti, vendar prihaja v politično življenje že malo živahnjejša doba. Seje zakonodajnega odbora so poživile skupščino in s tem tudi vse politično življenje. V vladnih strankah še vedno vlada veliko nezaupanje, ki ga največ širijo številni ministrski kandidati za dosedaj še nezasedena mesta. Sploh se smatra, da bodo nezasedena mesta spopolnjena s pristaši vladnih strank. Kot »predstavnik« Hrvatov in Slovencev pa se imenujejo različne portfeljeve lačne osebnosti. Med tem se vrši med predsednikom vlade na eni in Vojo Marinkovičem kot zastopnikom Demokratske zajednice na drugi strani. Na splošno ni pričakovati razširjenja vladne koalicije. Precej ostra nasprotja pa so se v vladni koaliciji pojavila že takoj prve dni radi osebnih vpra-

šanj. Demokratski ministri so v ministrskem svetu stali zahtevo po odstavitvi številnih, njim neljubih višjih uradnikov in zahtevali demokrate na njih mesto. Ta zahteva je zaenkrat naletela pri radikalnih na najodločnejši odpor. Oni izjavljajo, da se osebne spremembe ne morejo izvršiti z ozirom na znana pooblastila, ki so bila glede uradnikov sprejeta v finančnem zakonu. Nasproti temu zatrjujejo demokrati, da so tudi take spremembe možne, ker za vsako spremembo sklepa ministrski svet. Gotovo je, da bo borba za uradniška mesta ohladila odnose med vladnimi strankami in ni izključeno, da bo ravno pri tem vprašanju prejšilislej prišlo do večjih pretresov v vladni koaliciji, zlasti ker se že zdaj občutijo tudi močno nasprotje med Vukičevićem in Marinkovičem, kdo da naj to vlado vodi in ji daje pravce.

Diplomatična akcija v Belgradu in Rimu.

Belgrad, 27. aprila. Včeraj so — posamezno — obiskali zun. ministra dr. Marinkoviča angleški poslanik Kennard, francoski poslanik Darde, nemški poslanik Olshausen in češkoslovaški poslanik Seba. Dasi mero-dajni krogi ne dajejo pojasnil, se smatrajo ti obiski kot nadaljevanje intervencije v albanskem sporu. Ponovni obisk g. Kennarda dokazuje, da niso resnične vesti, ki trdijo, da se je Angleška desinteresirala na tem vprašanju.

Glede angleškega koraka v Rimu izjav-

ljajo poučeni viri, da Anglija tam dejansko ni izročila nikake note, pač pa je prijateljsko svetovala k popustljivosti glede tiranskega pakta. O uspehu so vesti pesimistične. Toliko je po vsej priliki gotovo, da je predlog za anketo, na katero smo bili mi pristali, propadel. Istotako Italija doslej še ni pristala na revizijo ali tolmačenje tiranskega pakta. Kljub vsemu se velesile še vedno nadejajo, da se Jugoslavija in Italija veendar le sporazumeta ter nadaljujejo svojo akcijo za direktna pogajanja.

Seja zakonodajnega odbora.

SKORO NIČ ZANIMANJA ZA PARLAMENTARNO DELO. — SKUPŠČINA SE NAJBREŽ SPOLOH NE BO VEČ SESTALA. — JUGOSLOVANSKI KLUB EDINI PROTI SMRTNI KAZNI.

Belgrad, 27. aprila. (Izv.) Današnja seja zakonodajnega odbora je bila slabo obiskana, tako da je bil komaj dosežen potreben kvorum. Odlikovala pa se je seja tudi po izredno mrtvih razpravah ter se je je udeleževalo le malo članov. V debato so posegali različni govorniki. Od Jugoslovanskega kluba sta govorila predvsem dr. Hodžar in dr. Gosar, od strani SDS pa je dvakrat posegel vmes dr. Budisavljević in enkrat Demetrović. Govoril je večkrat vladni poverjenik dr. Dušan Subotić, odgovarjajoč na opombe govornikov iz opozicije. Debata ni bila živahna; to bi kazalo, da večina zakonodajnega odbora ne verjame, da bi načrt, ki se sedaj obravnava v zakonodajnem odboru, mogel biti sprejet v plenumu skupščine in to iz razloga, ker se skupščina morda sploh ne bo več sestala, pa tudi sicer je bilo razpoloženje počinitsko. Zanimivo je tudi dejstvo, da so se seje udeleževali večinoma člani, ki so prišli oddaleč, medtem ko od belgrajskih članov ni bil skoro nobeden navzoč. Lansko leto je zakonodajni odbor sprejel predlog kazenskega zakonika v načelu, v podrobni debati pa je bilo jese-

ni sprejetih 28 členov, ki obravnavajo uvodne odredbe, razdelitev kaznivih dejanj, kaznovanje vobče ter posebej odločbe glede mladolletnih. Na današnji seji pa so bili sprejeti člani do 64 in je s tem sprejetih prvih pet poglavij kazenskega zakonika. Danes se je obravnaval poskus kaznivega dejanja, sokrivda, vrsta kazni, sredstva za javno varnost, tudi se uvaaja prisilna delavnica za pijance, podobno za mladoletne itd. ter odmera kazni. Na uvaanje dvojne teorije o poskusu v načrtu kazenskega zakonika se vladni poverjenik dr. Subotić ni oziral, pač pa ostane smrtna kazen z obošenjem, proti kateri so glasovali edino zastopniki Jugoslovanskega kluba. Mesto od sekeji predlaganega streljanja pri izvrševanju smrtne kazni je bilo sprejeto, da se smrtna kazen izvršuje z obošenjem. Sekcija je sklenila, da se dosmrtna ječa odpravi, danes pa je zakonodajni odbor sklenil poleg drugih kazni tudi dosmrtno ječo. Na predlog Jugoslovanskega kluba je bilo sprejeto, da se mora pri odmeri denarne kazni sodišče tudi ozirati na vse okoliščnosti, ki vplivajo na plačilno zmožnost, to se pravi, da se mora za isto kaznivo dejanje bogatašem naložiti več kazni kakor revežem. Kazen mora biti pravična in za vse enako občutljiva. Ravno pri denarni kazni so revnejši sloji hujše prizadeti, ker se odmerja po istem kopitu za vse enako. Na druge stvarne pripombe in predloge se vladni poverjenik ni oziral. Prihodnja seja bo jutri popoldne.

Položaj na Kitajskem.

v Pariz, 27. aprila. (Izv.) Poslaniki petrih velesil so imeli včeraj dopoldne skupno posvetovanje. Čeravno ni bil izdan nikak komuniški, se zdi, da bodo Združene države končnoveljavno z ozirom na dogodke v Nankingu zavzele energično stališče. Z ozirom na umerjeno stališče generala Čangkajšeka bodo velesile počakale, da se položaj razčisti.

v Pariz, 27. aprila. (Izv.) Po poročilih pekinškega dopisnika »Informationa« je po razcepu v Kuomintangu pod vodstvom Čangkajšeka ostalo 27 divizij, dočim je 17 divizij prestopilo k pristašem Borodina. Agencija »Indo-Pacifique« poroča, da minister Čen organizira v Hankovu obrambo proti napadam Čangkajšeka, katere pričakujejo. Armada Čangkajšeka je začela prodirati proti Vu-hu. Pričakujejo, da se bo tudi general Feng-jusjang pridružil generalu Čangkajšeku.

v London, 27. aprila. (Izv.) Pekinški dopisnik »Times« poroča, da so med spisi v

sovjetskem poslanštvu dobili tudi memorandum neke mlade žene, ki je snovala žensko zaročniško organizacijo med severnimi četami. Za umore je svetovala uporabljanje strupa.

Albanski spor in Turčija.

Carigrad, 27. aprila. Zadnje dni sta se drug za drugim oglašila pri turškem zunanjem ministru Rudži-beju jugoslovanski in italijanski poslanik. Kakor zatrjujejo poučeni krogi, da oba skušata pridobiti Turčijo v morebitnem konfliktu na Balkanu na svojo stran. Rudži bej na našo ponudbo, da sklene Turčija z nami prijateljsko pogodbo, ni še dal odgovora. Na vsak način se Turčija ne misli tako izlepa zaplesti v kak konflikt na Balkanu, dokler ne bodo v nevarnosti njene lastne meje.

VPRAŠANJE ROMUNSKEGA KONKORDATA

Rim, 27. aprila. Prosvelni minister Goldis je v spremstvu katoliškega nadškofa Cihaka dospel v Rim. V poučenih krogih izjavljajo, da se konkordat ne sklene že sedaj, marveč v jeseni, ker hoče rumunska vlada v jesenskem zasedanju predložiti parlamentu zakon o konfesijah. Nato se takoj podpiše konkordat.

Zaupne izjave dr. Beneša.

Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je imel v ožjem krogu praških gospodarskih častikarjev zaupen pogovor, na katerem je podal nekaj zaupnih izjav. Po indiskreciji posl. Stribnega so pa te izjave prišle v javnost. Dr. Beneš je izjavil, da se v Evropi ustvarjata dva bloka; na eni strani so Francija, Nemčija in Rusija, na drugi pa Anglija in Italija. Češkoslovaška se mora omejiti na čakanje. Edini interes, ki jo vodi, je ožir na Srednjo Evropo. Srednja Evropa pripada Srednjeevropcem. Iz tega razloga se mora Češkoslovaška zavzeti za omejitev italijanskega vpliva v Srednji Evropi kakor tudi za zblizanje Male antante z balkanskimi narodi, ki jih je treba pritegniti v srednjeevropsko sfero, in končno za sodelovanje z Madžarsko. Na Poljsko se ni mogoče nasloniti. Poljska je Balkan severa. Tam prete spopadi zaradi litavskega vprašanja in koridorja.

Objava teh izjav dr. Beneša je napravila v prizadetih krogih zelo mučen vtis. Novinarji, ki so se bili udeležili pogovora, so v »Prager Presse« priobčili izjavo, v kateri obsojajo nedisciplino posl. Stribnega in ugotavljajo, da so izjave glede Poljske podane netočno.

Ameriška zunanja politika.

Berlin, 27. aprila. Listi poročajo iz New Yorka: Na jubilejni slavnosti United Press je imel predsednik Coolidge važen govor. Izjavil je, da se mora imetje ameriških državljanzov brezpogojno braniti, kjerkoli se nahaja. Predlog senata, da naj se spor z Mehiko zaradi petrolejskih ozemelj predloži razsodišču, Coolidge odklanja. V Nicaragui zasleduje Mehika samo svoje upravičene interese. Ko predsednik Diaz ni mogel več braniti življenja in imetja Američanzov, mu je poslal ameriške vojake ter mu prodajal orožje in strelivo, kakor je to storil tudi v Mehiki. Na Kitajskem hoče Amerika le braniti življenje in imetje svojih državljanzov, drugače pa vse storiti, kar more pospešiti enotnost in svobodo kitajskega naroda.

Angleški sindikalni zakon.

London, 27. aprila. Včeraj se je otvoril parlament. Na dnevnem redu je velesporna točica: zakonski načrt o novem sindikalnem zakonu, ki kakor znano brezobzirno posega v dosedanje delavsko pravo. Tako vlada kakor delavstvo sta odločena, da gresta v boju za zakon odnosno proti njemu do skrajnosti. Vlada je te dni otvorila svojo tozadevno kampanjo in poslala po deželi najodločnejše konservativne voditelje. Delavstvo je dobilo zelo važnega zaveznika: Britansko konsumno zdru-gro, ki šteje 5 milijonov članov. Zadruga je sklenila, da pojde v boju proti novemu sindikalnemu zakonu skupaj z Labour Party in strokovnimi organizacijami. V svoji resoluciji izjavlja Centrala, da novi zakon ogro-žuje temelje, na katerih je zgrajena britanska demokracija.

Latiško-ruska trgovinska pogodba.

Latiški zunanji minister F. Cielens je podal častikarjem izjave glede latiško-ruskih trgovinskih pogajanj. Rekel je, da tvori državni monopol v zunanji trgovini velike ovire, da pa vendar upa, da se pogodba sklene in da bo tudi imela uspeh. Latvija bo priznala Rusiji razne olajšave, zato pa zahteva, da se njenemu izvozu trajno zagotovi ruski trg; dalje je treba urediti vprašanje transitarne trgovine iz Rusije in vanjo preko latiških luk. Latiška komisija odpušča že te dni v Moskvo. Sestavljen je iz zastopnikov vseh političnih strank in ima pooblastila, da pogodbo podpiše.

ZAGREBŠKI VELESEJEM
VELIKI POPLADNI SEJEM
Automobili, gospodarski stroji,
radio, kurilne naprave, gospo-
darske potrebščine
od 1.—8. maja
Popust 50 odstotkov na železničah in pa-
robrodih.
Legitimacije za znižano vožnjo dobivajo
se pri vseh potniških uradih in
denarnih zavodih.

Italijanske vojne priprave na naših mejah.

Zagrebski »Obzor« objavlja poročilo svojega posebnega izvestitelja o italijanskih vojnih pripravah na naših mejah. Poročevalec si je stanje stvari ogledal na licu mesta in prejel informacije na poučenih mestih — vedno v nevarnosti, da mu Italijani pridejo na sled. Ugotovil je sledeča dejstva:

Celokupno obmejno področje od Trbiža do Reke se nahaja dejansko v vojnem stanju. Vsaka vasica ima oddelek fašistične milice — poleg močnih orožniških in finančnih straž. Meja je najstrožje zavarovana, našim ljudem so pobrali potne liste in čez mejo se puščaj le redki posamezniki, ki se zde Italijanom popolnoma zanesljivi. Zaporji so polni ljudi, ki so se kot izletniki ali drugače ponevedoma približali meji ter tako postali sumljivi kot vohuni.

Popolne bojne postojanke.

Celokupno obmejno področje od Trbiža do Reke je izpremenjeno v eno samo vojaško utrdbo. Povsod so zgrajene betonske postojanke za težke topove, ozemlje je prepreženo s strelskimi in zveznimi jarki, utrjenimi z bodajo žico. Na mejo vodi sistematična mreža novih cest in poti, ki za običajni promet nimajo zmisla. Tako vodijo ceste na Snežnik, preko Hrušice, ob meji po čisto neobljuden krajih. Pravtako so izpopolnjene železniške proge — posebno na južni železnici — z novimi in razširjenimi postajami in obsežnimi rampami na mestih, kjer civilni promet nima nikakih interesov. Pred tremi tedni so vse primorske občine dobile nalog, da morajo vsaka v svojem področju v najkrajšem času popraviti vse ceste in kolovoze. Dan za dnem švigajo po obmejnem ozemlju avtomobili z visokimi častniki, ki proučujejo terenske razmere in možnosti.

Pulj zopet vojna luka.

V puljski luki, ki je bila doslej popolnoma zapuščena, se je v zadnjem času namestila popolna bojna divizija, sestojeca iz 4 lahkih križark in odgovarjajočim številom torpedolovcev in torpedovk. Divizija ostane stalno v Pulju. Drugo brodovje za srednji Jadran je nameščeno v Jakinu.

Poveljstvo tržaškega armadnega zbora v Trstu je prejelo te dni poziv, da naj nemudoma predloži spisek potrebščin za popolno vojno opremo celega zbora, in to tako glede orožja in municije kakor glede ostale oskrbe četa. Gorica, kjer je bilo doslej samo divizijsko poveljstvo, dobi v najkrajšem času svoj lastni armadni zbor, tako da bosta na tesnem področju 10.000 km² nameščena dva polna ar-

madna zbora. Temu je treba prišteti še pet legij fašistične milice, ki je v Julijski Krajini stalno mobilizirana.

Te dni so bili vpoklicani rekruti. Dočim je bilo druga leta vojaških olajšav deležno izredno veliko število novincev, so bile letos te olajšave zelo redke, a še te so v zadnjem času preklicali. Še več: Razpisali so se novi nabori za fante, ki so bili na rednem novičenju spoznani za nesposobne za vojaško službo, in na teh naknadnih naborih so vzeli prav vse obvezance brez izjeme in v par tednih bodo morali pod orožje. Naknadni nabori so se vršili po vsej Italiji, posebno pa v Zgor. Italiji.

Velike demonstracije za Dalmacijo.

O priliki proslave rimskega božiča — dne 21. t. m. — so se po vseh večjih, posebno pa vseučiliških italijanskih mestih vršile velike demonstracije za »neodrešeno Dalmacijo«. Povsod so orili klici: »Doli Jugoslavija! Zivela vojna proti Jugoslaviji! Vsi slavnostni govori so izzevali za »odrešitev« Dalmacije. Oblastva so preskrbela za to, da poročila o teh demonstracijah in govori niso prišla v liste.

Italijanski vojni načrt.

»Obzorov« izvestitelj je izvedel iz dobro obveščenih fašističnih krogov, da namerava Italija, ako Jugoslavija ne bi hotela ratificirati nettunskih konvencij, znova okupirati takoj imenovano »tretjo cono« ob Jadranu: Sušak z okolico, kvarnerske in dalmatinske otoke in severno Dalmacijo. Opravičila bi to z izgovorom, da Jugoslavija ni izpolnila dogovorjenih obveznosti, proti katerim je Italija predčasno izpraznila tretjo cono.

Pri tem bi seveda došlo od spopada, v katerem bi Italija osvojila vse, kar ji je bil priznal londonski pakt in še mnogo drugega, posebno pa Split, Kotor, Lovčen itd.

Glavni italijanski udar je zamišljen od Reke proti Zagrebu in madžarski meji, tako da bi se Slovenija odrezala od ostale države in uporabila kot prvo etapno področje italijanske vojske. Cela italijanska vojna sila bi se nato vrgla proti vzhodu: to je proti Belgradu.

Tako »Obzorov« izvestitelj. Večina tu navedenih dejstev je itak znana ali vsaj že splošno domnevana. Vprašanje je seveda, koliko je vse to italijansko-fašistiški teater in koliko resnica. Na vsak način predstavlja vse to italijansko vojno šarjenje neprestano resno nevarnost za mir, na kar je treba merodajne evropske faktorje vedno znova opozarjati.

Zastopnik trboveljskega delavstva v oblastni skupščini.

Namesto odgovora nasprotnemu časopisu priobčujemo nekaj odstavkov iz govora poslanca Filipa Križnika, ki je kot generalni govornik večine ljubljanske oblastne skupščine ostro odgovarjal in zavrnil napade poslancev Sitarja in Tavčarja:

Visoka zbornica! Odgovoriti moram najprej na izvajanja poslanca Sitarja.

Ko se je začelo reševati stanovanjsko vprašanje takoj po vojni, smo bili prepričani, da bodo takrat delavski zastopniki v belgrajski vladi znali rešiti ne samo stanovanjsko vprašanje, ampak tudi druga vprašanja, ki so važna za delavstvo. Zalibog smo se varali svojih nadah. Vlada ni ustregla željam delavstva.

Kar se tiče specialno stanovanjskega vprašanja v Trbovljah, je res v Trbovljah mnogo stvari, ki bi jih bilo treba popraviti. Toda naš proračun je mnogo premajhen, da bi mogli storiti vse, kar bi bilo potrebno. Če bi hoteli rešiti v Trbovljah stanovanjsko vprašanje in druga pereča vprašanja socialnega značaja, bi nam ne zadoščalo niti 15 milijonov dinarjev. Kje pa naj dobimo ta denar.

Stranke, katerim pripadajo gospodje iz manjšine, so bile toliko časa v vladi; zakaj pa takrat niste storili vsega tega, kar smatrate sedaj za tako potrebno? Zglejajte se torej nad svojim lastnim delom, oziroma nedelom, ne pa nad našim. Kdo je glasoval za zakon o zaščiti države, ki je polnil ječe? (Živahno ploskanje na desnici.) Zakaj niste popelj, ko ste bili na vladi, rešili vseh vprašanj socialne politike, če ste tako dobro vedeli, kaj bi bilo vse treba storiti in kako? Če bi bili Vi poprej delali tako, kakor zahtevate sedaj, bi morala vsa vprašanja socialnega značaja biti že sijajno rešena.

Kar se pa tiče starostnega rudarskega zavarovanja bi pa vprašal gospode iz Naprednega kluba: Kdo pa je podpisal pravilnik o Bratovskih skladnicah? Rudarji s 25 leti službe so vrženi na cesto. Lansko leto je bilo odslovljenih 14 rudarjev, ki so imeli po 25 in 26 let službe, in sicer brez vsake pokojnine. Potem je jasno, da morajo ljudje, ki nimajo nikake pokojnine, stanovati po kletah in kozolcih. Gospod Kramer, pripišite to sebi, ne pa nam! (Živahno odobravanje in ploskanje na desnici.)

Odgovoriti moram še malo g. Tavčarju. Ta pravi, da ne vidi pri našem klubu nikakega razumevanja za socialna vprašanja. Gospod Tavčar, bodite prepričani, da bodo takrat, ko bodo potrebna sredstva na razpolago, krščanski socialci prvi, ki bodo rekli: »Votirajmo kar največ za socialne politične zadeve! Ker pa nimamo sredstev na razpolago, moramo biti s tem zadovoljni, kar se da storiti v današnjih razmerah. Kadar bomo imeli aktiven

proračun, takrat bi nas Vi lahko šele po pravi grajali, ako bi v njem ne bile primerna postavke za socialno politiko. (Poslanec Evge Jarč: »Gospodje iz manjšine, Vi ste glasovali tudi proti temu, kar daje sedanji proračun o omejitve socialne bede!«)

Gospodje iz manjšine, jaz Vašega poslanja ne morem razumeti. Včeraj ste govorili proti novim davkom, danes pa zahtevate nove postavke, ki bi se mogle kriti samo z novimi davki! (Ploskanje na desnici!)

Kar se tiče zgradbe stanovanjskih hiš v Trbovljah, bodite prepričani, da bomo na v investicijskem posojilu vir, iz katerega bomo mogli tudi revežem v Trbovljah pomagati. Danes nam očitajo, da ne delamo čudežev pri omiljenju socialne bede. Toda kdo pa je kriv, da imajo samouprave tako malo sredstev na razpolago? (Ploskanje na desnici.) Kdo je postavil za ustavo temelje naši državi? Vi ste bili takrat odločujoči faktor, ko se je vse centraliziralo. (Ploskanje na desnici.) Sedaj nas ta centralizem tlačijo tako, da ne moremo iz njega zlesti, in da ne moremo na svoji zemlji zaslužiti kruha. Danes se seveda mnogim govorniki iz manjšine izjavljajo proti centralizmu. Niti 6 let še ne obstoji naša ustava, pa se je že izkazalo, da vprašanje centralizma in decentralizacije ni bilo pravilno rešeno. Za tako kratko dobo niste videli naprej takrat, ko ste delali ustavo. Sedaj pa hočete, da bi oblastna samouprava v nekaj tednih rešila tako dalekosežna vprašanja.

Kar se tiče redukcij, ste trdili, da jih je mnogo Gosar zakrivil. Kdo pa je poprej za krivil, da se je reduciralo? Ali se je 300 delavcev sedaj reduciralo ali poprej? Mislim, da v teh mesecih ni bilo reduciranih 300 delavcev. Kakšna krivda torej zadene naš stranko v tem oziru?

Kar se tiče zavarovalnega urada, moram priznati, da so bili takrat v vladi Vaši so mišljeniki, ko se je vse centraliziralo. Dane vam ta centralizacija tudi v tej stroki ne ugaja več. Če torej pri zavarovalnem uradu niste mogli niti za par kratkih let videti naprej, da se stvar ne sme centralizirati, če ste jo torej zavozili, zakaj potem pričakujete od nas, da bi v par mesecih delali čudeže? Kadar boste Vi mogli pokazati na svoja dejanja, ta krat boste nam šele mogli očitati, da smo slabši nego Vi, ako naša dejanja ne bodo boljše in večja od Vaših. Učite nas za dejanje ne samo z besedami! (Ploskanje na desnici. Velik nemir in ugovori na levi.) Ne bodi Vas dolgo zadrževal. Stavim naslednji predlog:

»Oblastnemu odboru se naroča, naj proči stanovanjsko bedo v Trbovljah in potrebam najbednejših primerno vsavi v investicijski program razmeram odgovarjajoč znesek.« (Večina SLS je ta predlog sprejela.)

Denuncianti.

Kadar »Jutro« ne ve, o čem bi pisalo uvodnike, jih pa piše o klerikalizmu in klerikalcih. In kadar mu zmanjka snovi o ljubljanskem škofu in SLS, se pa spravi na Vatikan. Magari da mora povod za lase privleči. Tako je zdaj privleklo vatikansko glasilo »L'Osservatore Romano«, ki je pozdravil praznik ustanovitve Rima. Sicer ni Osservatore drugega pisal, kot da je poveljeval zmago krščanskega Rima oziroma zmago križa nad legijskim orlom, ampak »Jutro« seveda je našlo tu dlako v jajcu, češ da se je Vatikan s tem poklonil fašizmu. Vsak človek, ki je še količkaj pri normalni pameti, bo moral priznati, da »Osservatore« po svojem značaju sploh ni mogel in ni smel zavzeti v tem slučaju drugačnega stališča, da je ta ocena rimskega praznika s krščanskega vidika edino korektna in pravilna, in da je naravnost bedasto videti v tem kako poveljevanje fašizmu. Toda od samega svobodomiselnosti in naprednjakarstva so že popolnoma zmešani možgani jutrovskega šmoka. V zvezi z njegovimi znanimi simpatijami do fašizma (ker je g. Pribičević pohvalil Mussolinija) izvaja »Jutro« šmok iz te pisave vatikanskega glasila, da Vatikan z vneto podpira fašistično Italijo, ki vrši mrzlične priprave za nove vojne, v prvi vrsti proti Jugoslaviji. »Zdi se« — tako piše »Jutro« — »kakor da bi Vatikan komaj čakal, da se naša država zaplete v novo nesrečo. V tej zvezi je treba zabeležiti staro željo gotovih rimskih krogov, ki bi z radostjo pozdravili, ako bi se posrečilo oddvojiti jugoslovanske katoličane brez ozira na nacionalni princip od »opasnega« pravoslavlja...« — Mi pa imamo v tej zvezi zabeležiti to, da so tisti »gotovi« rimski krogi samo »Jutro« znani in da morajo biti to ravno tako krogi kot so gotovi ljubljanski krogi, ki jim mirno sožitje med jugoslovanskimi katoličani in pravoslavni nikakor ne gre v račun in ki zato tam v Belgradu neprestano spletarijo in denuncirajo ter izkušajo zastrupljati dobro razmerje med Slovenci in Srbi. Tisti rimski krogi pa le z vso vneto delajo na to, da bi prišlo med katoličanstvom in pravoslavjem v naši državi do čim večje harmonije, ker je to vsekakor v interesu krščanstva. Da bi vatikanska politika delovala proti temu interesom, to naj »Jutro« le pripoveduje svojim bravcem, če so tako neumni, da mu to verjamejo in vse tiste debele laži, ki jih je v včerajšnji njegovi številki zopet izlegla proti Vatikanu zloba in neumnost.

Na strani močnejšega.

Jutrovski člankar v svoji omejenosti in zlobnosti sodi politiko Vatikana po mentaliteti in politiki ljubljanskih esdeesarjev. Ta poznavalec razmer pravi, da je Vatikan še vselej potegnil s tistim, ki je močnejši. Tako politiko pa vodi dr. Žerjav, ki vedno drži z močnejšim kakor so delali to njegovi očetje, stari liberalci, ki so Dunaju denuncirali Kreka. Ne čudimo se toliki jutrovski omejenosti, vendar bi vsaj trohico poznanja zgodovine tudi jutrovcem pripisovali. »S fevdalnimi mogočniki je držal Vatikan,« trdi »Jutro«. Vprašamo: Kdo pa je tem mogočnikom, cesarjem in knezom, bolj stopal na prste kot Rim? Kje je bilo takrat framasonstvo? »Vatikan je proti Slovanom in posebej proti naši državi, ter je računal celo na razpad naše mlade kraljevine.« Kolikor besedi, toliko laži. Dasi je ogromna večina Slovanov že skoro tisoč let ločena od Vatikana, vendar so Slovani ravno tam našli vedno svoje prijatelje in zaščitnike. Posebej napram Slovincem je Vatikan storil več in neprimerno več, kot pa na primer naša slavna SDS. To je poglavje, o katerem ne moremo podrobno pisati, spominjamo pa na odločni nastop papeža Benedikta XV. proti krivicam, ki se gode Slovanom v Italiji. Napake tega ali onega člana klera pa Cerkev obsoja, zlasti pa ne odgovarja za početje koroškega, reškega in puljskega škofa, ki so v svojem nacionalnem šovinizmu, (ki je »Jutro« ideal) napravili res mnogo napak in smo bili mi prvi, ki smo te napake primerno žigosali. — Sicer pa je »Jutro« v službi framasonerije, koje načelo je, da se mora o katoliški Cerkvi in papežu lagati. Če bi »Jutro« ne lagalo, bi se izneverilo svojim temeljnim principom.

Dva meseca klerikalne pozabe.

»Klerikalci so dva meseca pozabili na Slovence. To je predvčerajšnjem napisalo »Jutro«. »Slovenski Narod« pa je včeraj očitno že pozabil, kar je »Jutro« predvčerajšnjim ugotovilo. Tako se je spozabil, da je napisal: SLS ne prihaja sploh nikjer v poštev za kakršnokoli kombinacijo. Ta stranka se je v vladi Uzunović-Korošec popolnoma diskreditirala. Izrabljajoč neugoden položaj radikalne stranke, je od g. Uzunovića izsilila amandmane, ki so se že sedaj izkazali za škodljive, ker se nanašajo izključno le na Slovence tako, da ima Slovenija nekaj izjemni položaje. Tega ni napisal kak klerikalce, ampak »Slovenski Narod« v tistem svojem poročilu, v katerem dokazuje, kako klerikalci ne smejo priti v vlado!

Beleške

△ Prvi atentat na parlamentarizem. Proti sedanji vladi grmi tudi g. Pribičević v svoji »Reči« zaradi njene neparlamentarnosti. Na kar zavračajo vladni listi g. Pribičevića s tem, da ga spominjajo na leto 1924., ko je PP-vlada stvorila prvi precedens neparlamentarne prakse. Takrat je g. Stjepan Radić, da bi pomagal vreči Pašić-Pribičevićovo vlado, poslal najprej 20 svojih poslancev v belgrajski parlament, za tem pa še ostale poslance tedanje HRSS. Po izvršeni verifikaciji radićevskih mandatov je ostala PP-vlada v manjšini, pa bi bila v smislu ustave in parlamentarizma morala odstopiti. Mesto tega edino pravilnega ustavnega in parlamentarnega postopka pa je ta vlada enostavno zaključila zasedanje narodne skupščine in jo za dolge mesece odgodila. Potemtakem ta vlada ne samo da ni imela večine v parlamentu, ampak je gotovo bila v manjšini in je vseeno obdržala oblast. To je bil evidenten atentat na parlamentarizem in PP-vlada je bila prvi izraziti neparlamentarni in protiparlamentarni režim v tej državi. — In je bila sploh v vsakem pogledu režim, kakor Bog ne daj da bi ga spet kdaj imeli.

△ V času mladega kapitalizma — piše »Jutro« je bila višja duhovščina najraje v družbi bogatašev in kapitalizma. — Kako je spet to res, vidimo lahko na današnji SDS, ki je tipična reprezentantinja mladega kapitalizma. Tam vidimo danes zbrano vso našo višjo in nižjo duhovščino s škofom na čelu. Zato pa tudi ni nobenega duhovnika več v Slovenski ljudski stranki, saj tam so samo berači, kakor se je nedavno izrazil mladi jutrovski bogataš in bahač.

△ Vojska bo, Italijani predirajo, so že v Ljubljani. »Slovenski Narod« se je v svojem jugoslovanskem navdušenju že prilagodil novim razmeram in začel izvrševati fašistiški zakon o ponarejanju slovenskih priimkov in je iz državnega svetnika dr. Škarja napravil dr. Searia.

△ Pribičević in Bođero. Zagrebške »Novosti« poročajo iz Subotice: Predsinoči (na 24. aprila) je dospel semkaj g. Svetozar Pribičević. Za časa svojega bivanja v Subotici se je g. Pribičević v foyerju hotela »Janje« srečal z italijanskim poslanikom generalom Bođero, ki je včeraj odpotoval v Pariz. G. Pribičević in g. Bođero sta si po krajšem

razgovoru pristrčno segla v roke in se poslo vilo. — Zdaj nam je še bolj razumljivo, za kaj je včerajšnje »Jutro« tako vehementno udarilo po Vatikanu.

△ Politika sporazuma. Povodom glasov da ulegne v sedanjo vlado vstopiti tudi Ljuba Jovanović, vidi »Nar. Dnevnik« v tem jamstvo, da ostane politika sporazuma v veljavi, in priporoča tudi med Slovenci nekaj sporazumne politike, ker je treba danes posvetiti vso skrb velikim eksistenčnim vprašanjem, ki danes Slovenijo teže. Šele potem si smemo zopet privoščiti prazen boj med klerikalci in liberalci. — Tu moramo »Nar. Dnevnik« v toliko popraviti, da je bil ta prazen boj med klerikalci in liberalci vedno enostranski. To se pravi: ta prazen boj se je jevali vedno le liberalci. Klerikalci sploh niso bojevali nobenega boja proti liberalcem, ampak so vedno le pridno delali, dočim liberalci samo zabavljali. Zato ima SLS da nes kaj pokazati, SDS pa pod milim nebom nič drugega kot »Jutro« napade. To je sat »Nar. Dnevnik« še-le pred kratkim gospod naprednjakom prav krepko povedal v obraz A kar se tiče sporazumne politike, moram pripomniti, da smo mi za to politiko vedno bili in smo še vedno, da pa le liberalci niso hoteli in nočejo o tem nič slišati. Tam se vsi ves čas le koncentracija naprednih sil in ustvarja enotna napredna fronta proti klerikalcem. Če se pa ta napredna koncentracija in fronta nikakor noče posrečiti, pa vendar nismo tudi mi tega krivi. Ali pa naj bi sporazumna politika vodila tako, da bi morali mi preiti k napredni fronti? Potem je p že veliko enostavnejše, ako napredna fronta preide k nam. Saj nas je desetkrat več p številu — no, in kar se naprednosti kot tak tiče, mislimo, da po dosedanjih rezultatih tudi ni nobenega dvoma, na kateri strani je večja naprednost.

POPLAVE V AMERIKI.

v New Orleans, 27. aprila. (Izv.) Ker groze še vedno poplave, je guverner v Louisiani ukazal, da se razstrelji nasip ob Missisippiju. To se bo zgodilo 29. aprila. Ceravno je ta nasip dolg samo 600 metrov, bo to zadostovalo, da se bo vodna gladina znižala za 10 čevljev. Za slučaj, da bi se farmerji temu upirali, je bilo odposlano v dotične kraje tudi vojaštvo.

Kaj se godi doma

„Dnevi slepih“.

Odbora društva »Kuratorji slepecev« in »Podporno društvo slepih« v Ljubljani v zvezi s posebnim agitacijskim odborom zastopnic in zastopnikov raznih organizacij in društev priredila v Ljubljani pod pokroviteljstvom častnega damskega komiteja »Dneve slepih« v prid skladu za zgradbo »Doma slepih« v Sloveniji. V bodočem zavodu naj dobe zavetišče slepci iz vse Slovenije v vseh dobah svojega življenja.

V ta namen se bo vršila v Ljubljani dne 7. in 8. maja javna zbirka. Prodajali se bodo bloki po 1 Din in odkupniški znaki po 5 Din in 10 Din.

Zato se obračamo do vseh plemenitih src z vročo prošnjo: »Vsak, ki vidi, žrtvuj ob teh dneh svoj obol za slepece!«

PROŠNJA NA JAVNOST VSE SLOVENIJE!

Društva in organizacije vse Slovenije, priredite tudi »Dneve slepih« z javno zbirko v prid zgradbi »Doma slepih«, če je le mogoče, istočasno, t. j. 7. in 8. maja vsaj v večjih krajih Slovenije. »Kelo jugoslovanskih sester«, »Prosvetna zveza«, »Slovenska krščanska ženska zveza« in »Zveza kulturnih društev«, stopite na plan ter zbudite k delu za slepce vse svoje včlanjene organizacije in društva!

Jugoslovanska letalca v Bombay.

Jugoslovanska letalca kapitan inž. Sondermayer in poročnik Bajdak sta srečno priletela v Bombay. To je prvi velik uspeh in zmaga naših pilotov. Polet sta absolvirala v štirih etapah: Pariz—Novi Sad; Novi Sad—Alepo; Alepo—Basora; Basora—Bombay.

Otvoritev postajališča v Dev. Mar. v Polju.

V nedeljo, dne 1. maja, se odpre postajališče Devica Marije v Polju. Tega važnega vprašanja se je bil z vso resnostjo lotil bivši občinski odbor pod županom Kukovico. Radi nenadnega razpusta obč. odbora se je zadeva zavlekla. Novi odbor z županom Garthrož je začelo delo nadaljeval. Z izredno naglico se je izposlovalo dovoljenje železniškega ravnanjstva. Velika zasluga gre tudi g. župniku Müllerju, da so se izravnavala razna lokalna nasprotstva. Končno se je dobilo tudi dovoljenje železniškega ministrstva v Belgradu. Dela so bila v rokah domačih obrtnikov in sicer zidarska g. Avšiča, tesarska g. Mačka ter mizarška g. Tomšiča, ki so bili hkrati tudi najcenejši. Določeno je bilo, da se morajo dela končati do 1. maja. Ugodno vreme je omogočilo, da se je sen tisočev vseh strank in slojev uresničil, in v nedeljo se obeta pri lepem vremenu izredno slavlje, ki se konča s pestro ljudsko veselico, streljaj oddaljen od postaje. Spored je sledeči: Ob prihodu vlaka ob 14.30 iz Ljubljane, ki pripelje z ozaljšano lokomotivo in z zastavicami okrašenimi vozovi, pozdravi župan občine došle goste. Nato zastopnik ravnanjstva drž. železnice predstavi postajališče promet, istočasno se izvrši blagoslovitev. Sprevod, na čelu mu konjeniki v narodnih nošah, krene na veselični prostor, kjer se razvije pristrčna domača zabava ob sodelovanju vseh pevskih, tamburaških in godalnih društev. Vse delo vodi pripravljalni odsek pod vodstvom gg. Dimnika in Lajovca. Postajališče je oddaljeno 2,5 km od Zaloga, ter 5,5 km od Ljubljane ter bi

Dame

Največjo in najlepšo izbiro vsakovrstnih čipk, gumb, svil, trakov, kakor tudi vse potrebščine za šivilje dobite le pri

trdki T. EGER, Ljubljana, Sv. Petra c. 2.

se pravilno moralo imenovati Devica Marija v Polju. Radi pogreške ali malomarnosti železniških organov se je na prokrstilo v čudno spako Marija Devica Polje, ki ne pomeni ničesar. Storjeni so potrebni koraki, da se to prepreči in ne bomo prej mirovali, dokler ne dobi postaja takega imena, kakršnega zahteva občina in kakršen mora biti.

Kriza papirniškega delavstva.

Jugoslovanska strokovna zveza je poslala dne 26. aprila t. l. pod št. 456-27 ministrstvu za trgovino, obrt in industrijo in ministrstvu za socialno politiko v Belgradu sledečo vlogo:

»Z ozirom na razglas Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani, ki ga je uprava le teh izdala tik pred velikonočnimi prazniki in v katerem pravi, da bo vsled znižane zaščitne carine primorana ustaviti produkcijo rotacijskega papirja in z dnem 21. maja t. l. odpustiti odvečno delavstvo, se je v nedeljo, dne 24. t. m. zbralo vse delavstvo papirniških obratov Goričane in Medvode, da proti tem nameram zavzame svoje stališče in odločno protestira proti krivicam, ki se nameravajo prizadeti delavstvu. Zbor je soglasno sprejel naslednjo resolucijo:

1. Delavstvo papirnice v Goričanah in Medvodah, zbrano na svojem shodu v Preski dne 24. aprila 1927, je vzelo na znanje poročilo gl. tajnika Jugoslovanske strokovne zveze o položaju, ki je nastal za Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani, radi s finančnim zakonom za leto 1927-28 znižane zaščitne carine na rotacijski papir od 12 zl. Din na 1 zl. Din in o položaju, v katerem se nahaja delavstvo z ozirom na razglas Združenih papirnic, da se bo ustavila produkcija rotacijskega papirja in dne 21. maja t. l. odpustilo v Vevčah 58, v Medvodah pa 54 delavcev.

2. Ako je vlada iz gospodarskih razlogov, da se prisili naša papirna industrija k produkciji boljše kvalitete in ugodnejšim cenam, znižala carino na rotacijski papir v prepričanju, da zmorejo Združene papirnice oziroma naša domača industrija ob taki carinski zaščiti še nadalje svojo produkcijo in prodajo, zahtevamo od vlade, da delavstvo zaščiti pred redukcijami oziroma proti vsakemu poslabšanju položaja, če bi bile primorane radi nove carinske tarife Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode zboljšati kvaliteto svoje produkcije in določiti ugodnejše cene za trg.

3. Ako se rezultati vladne komisije, ki je pred kratkim končala svoje delo v Vevčah z ozirom na novo carino za podjetje nepovoljni, naj vlada ukrene vse potrebno, da bo še nadaljnja produkcija rotacijskega papirja Združenim papirnicam omogočena.

4. Odločno protestiramo, da je uprava Združenih papirnic izdala svoj pavšalni razglas o redukcijah delavstva tik pred kat. velikonočnimi prazniki in zahtevamo, da uprava ukrene potrebno, da se delavstvu, ki je žrtvovalo tovarni vse svoje moči, ne zgodi nobena krivica.

Taj resoluciji se v celoti pridružuje tudi delavstvo papirnic v Vevčah pri Ljubljani, ki je izrazilo enodušno iste zahteve na svojem posebnem shodu.

P. n. naslovljeno ministrstvo prosimo, da nujno upošteva gorajšo resolucijo in ukrene potrebno v smislu gornjih zahtev ter nam blagovoli odgovoriti.

Nesreča v Zgornji Šiški.

Včeraj smo poročali o tragični nesreči v Zgornji Šiški, kjer je neznan avtomobilist na glavni cesti prevrnil voz z bolno Lucijo Pokornovo in njenim gospodarjem. Naš poročevalec se je informiral še o nekaterih podrobnostih te nesreče. Avtomobil je privozil mimo mitnice na Celovski cesti popolnoma tiho brez vsakega signala ter v divjem tempu. Ko je prekučnil voz, na katerem sta sedela France Hafner in Lucija Pokornova in sta se bila oba težko poškodovala, je šofer dejal Luciji, da jo bo on odpeljal v bolnico, samo obrnil bo avtomobil.

bil. In res je poglaval avtomobil — in bliskovito izginil. Očividci pa so si zapomnili številko njegovega avtomobila: rdeči C — 3083.

Zopet tatvina v župnišču.

V noči od nedelje na ponedeljek, 24. t. m., je neznanec vplnil v župnišče na Koprivniku v Bohinju. S sekuro je dvignil omrežje pri oknu v shrambo in zlezal vanjo. Imeti je moral hudo lakoto, ker se je pridno lotil jedi. Ko se je okrepčal, si je izbral v kuhinji še primerne čevlje, nabasal v na steni viseči nahrbtnik klobas, kruha in mesa ter odšel skozi okno. Z ropotom je zbudil domače, ki so ga še videli ravno ko je odhajal. Bežeč je moral pustiti lonce zabele na cesti, ker mu je bil pri begu v oviro. V sveže zapadlem snegu so se njegove sledi dobro poznale in so vodile v dolino proti Nomenju. Tat je bil najbrže

neki berač, ki se je že v soboto potikal po Koprivniku in je prenočeval na župnijskem hlevu.

Surov napad.

Dne 27. aprila se je peljal s kolesom trgovec Jeglič iz Račjega doma po cesti Slivnica—Račje. Srečal je tropo živine, katero je gonilo nekaj mesarjev v Maribor, najbrže na sejem. Živina ni bila navezana na vrvi in en vol se je nenadoma zakadil v Jegliča ter ga vrgel s kolesom vred v občestni jarek. Ker je Jeglič neprevidne gonjače oštel, so planili nad njega s palicami ter ga tako pretepli, da so mu zlomili desno nogo pod kolenom. Nezvestnega so pustili potem ležati v cestnem jarku. Neki voznik ga je našel in prepeljal domov, odkoder so ga na avtomobilu mariborskega rešilnega oddelka prepeljali v bolnico. Jeglič ni spoznal nobenega od napadalcev.

Slovenci v Italiji

Po zgledu cesarja Klavdija.

Tržaško časopisje nadaljuje vztrajno svojo kampanjo za prisilno poitalijančenje vseh družinskih imen na Primorskem. Zakon, ki daje prefektu neomejeno pravico popraviti priimek tudi proti volji nositelja, je razgledan na Primorskem; zasukrat se še ne izvršuje, ker še ni navodil od pravosodnega ministra. Vse kaže, da si je nadelo tržaško časopisje nalogo, pritisniti na ministra, da da prefektom čimbolj sovražna navodila, v smislu, da bi ti uradno popravili vse slovenske in hrvaške priimke. V »Piccolu« in »Popolu di Trieste« se članki o tem predmetu kar vrstijo. To so ravno članki kar preko treh stolpcev; vedno ista klobasa, samo da bi v Rimu zbudili pozornost. Radi tega svojega ponavljanja je zadeva postala že dolgočasna in bilo bi škoda zgubljati se v razmotrivanjih, ki ne spadajo v 20. stoletje, ko bi ne šlo za eno izmed temeljnih pravic naših bratov v Italiji.

Vprašamo, ali ni žalostno, da se v 20. stoletju v Evropi postavlja vprašanje, ali ima človek pravico do svojega družinskega imena? Ali ni žalostno, da se v 20. stoletju fašistovski oblastniki sklicujejo na zakone imperatorja Klavdija? Ali so to znaki napredka, s katerim se fašizem tako ponauča? Samo poglejte, kako modruje »Piccolo«: »Rimljan si sploh ni mogel misliti, kako naj tujec zadobi rimsko državljanstvo, ne da bi si nadel tudi rimsko ime. Klavdij je izdal zakon, ki je tujce prisilil, da so odložili prejšnje ime in vzeli nase rimsko, ko jim je bilo podeljeno rimsko državljanstvo; ali vsaj latinsko obliko je bilo treba dati tujemu imenu. Tujci so bili srečni, da so mogli nositi rimsko imena; Kelti, ki so se naselili v Trstu, so takoj zamenjali svoja imena z rimskimi.« V obnovljeni Italiji je Rim zopet prevzel svoje poslanstvo; vračajo se njegovi asimilacijski zakoni, njegovi običaji, njegov nesmrtni duh visoko nad... političnimi in strankarskimi interesi. Z zakonom o popravili imen odpira rimska Italija kakor v preteklosti roke novim državljanom, ki ji darujejo kri in srce in ki so se obvezali, da žrtvujejo zanje tudi kri; sprejme jih v svoje naročje in jih na njihovo željo (!) kliče po rimljansko, italijansko.

Na njihovo željo, vse na Primorskem se godi »na njihovo željo«, »na njihovo željo« so jih vrgli iz vseh državnih služb, »na njihovo željo« so zatrli njihovo šolo, vrgli jezik iz javnih uradov, »na njihovo željo« je končno prišel zakon o popravili imen, ki daje prefektu pravico, da popravi ime tudi — proti njihovi želji.

* * *

Lepa prireditev. Na belo nedeljo je dornberški pevski zbor s sodelovanjem sosednjih zborov priredil koncert. Poleg dornberškega zbora so nastopili zbori iz Črniča, Vogrškega, Zaloš, Batuj in Saksida. Na sporedu so bili najrazličnejši slovenski skladatelji: V. Vodopivec, H. Sattner, A. Foerster, St. Premrl, dr. E. Krek, I. Klementič, Oskar Dev, A. Mav in P. Jereb. Na koncu so zbori nastopili skupno ter mogočno zapeli 3 pesmi (Vodopivec: Vojaci na pot; St. Premrl: Pesem o našem dnevu in Oskar Dev: Veterček po zraku gre. — Občinstvu je najbolj ugnal Veterček po zraku gre, ki so ga morali pevci ponoviti;

v današnjih razmerah gredo primorskemu ljudstvu pač najbolj od srca. Ko jih poslušate, se zopet znajdete, se vsaj za trenutek čuti zopet doma. Klub temu, da je občinstvo prisostvovalo v Dornbergu bolj dovršenim nastopom, je bilo koncerta veselo. Vedelo je, da se pevec radi hudega pritiska niso mogli dovolj vaditi; znani dekret o prepovedi javnih prireditev je ustavil vse društveno delovanje. Koncert je pokazal trdno voljo društev, da vstanejo s pomladjo k novemu življenju.

Nov prost v Trstu. Za prošta stolnega kapljiča v Trstu je bil imenovan mons. dr. Karel Meccia, generalni vikar in kapiteljski dekan. Bil je nameščen na belo soboto.

Fašizem in bele deklice. Tržaški fašisti so zopet vzporedno lepo komedijo na Krasu. Novi tajnik za tržaško pokrajino ing. Cobol je na belo nedeljo napravil zmagoslavni pohod po Krasu, pohod, ki naj bi pokazal uspehe »prepričevalnega in pristranskega dela, ki ga razvija z vsem zamozatovanjem in vztrajnostjo tenente Grazioli«. Prepričevalno delo z žilavko... Priznati pa je treba g. Grazioliu, da je znal organizirati nedeljsko komedijo. Spravil je pokonec podestate, učitelje, šolske otroke, trgovce, gostinčarje; celo zvonili so g. Cobolu! Gospodje so se pripeljali iz Trsta v avtomobilu. V Repentaboru so se prvič ustavili. Tu je imel priliko podestati Mohorčič, danes cavaliere Mahorskih, pokazati svoj govorniški talent. V Dutovljah se je pokazal ubežni kralj Gerbec oziroma Gherbez. V Sežani je tajnik inspiciral milično kohorto »Monte Re« (Nanos). V Divači so čakali na postaji svojega »gerarha« zastopniki okoliških fašev. Od tu se je ing. Cobol odpeljal v Trst. Gospodje so bili silno zadovoljni. Navdušenje povsod: rože, same rože, avtomobili so jih polni. Devetletna — drugoder! — deklica vas pozdravi v perfektni italijanski, povečuje fašizem in vam izroči šopek cvetlic v znak udanosti cele vasi. — Bravo Grazioli, to je sad tvojega prepričevalnega dela. In v vsaki vasi ta deklica z belimi cvetkami. Ves Kras nam je vdan. »Fašizem je napravil na Krasu gigantske korake.« — Če so fašisti tako neumni, da to verjamejo, blagor jim! Bele deklice jih bodo še večkrat pozdravljale, dokler jih ne bo hudie vzela (fašiste namreč).

Pokažimo pest Sušaku! Ni dolgo tega, kar je znani tržaški časnik Mario Nordio napisal v »Piccolu« članek, v katerem je dovolj jasno očrtal pogubonosne posledice ostrega policijskega reda na Reki proti tujcem, ki se izvajajo v zadnjem času. Odkar italijanska policija ne priznava več navadnih prepustnic, izdanih od jugoslov. oblasti, se je dotok Jugoslovancev na Reko ustavil; s tem je zadan reškimi trgovcem hud udarec. Mario Nordio predlaga radi tega bolj milo postopanje napram Jugoslovanom. V tem vam se oglasi v »Popolu di Trieste« neki »Ha« in sicer na ugodnem mestu: »Mi trdimo, da Italija ne sme dovoliti to hojo (iz Sušaka na Reko). Treba je krepke roke...; suške Hrvate je treba strogo kontrolirati... Šele potem nas bodo respektirali; z respektom pride spoštovanje in naš jezik se bo smatral za jezik močnih, vreden da se ga učijo. Tako bo pridobila naša ekspanzivna sila in moč etniške asimilacije.« To predlaga »Popolo di Trieste« kot represalijo proti Italijanom sovražnemu razpoloženju Hrvatov na Sušaku. »Popolo« je prepričan, da bo to izdalo; kajti sedino Reka more nuditi užitek velikega mesta...

Prijet na meji. V ponedeljek so karabinerji aretirali pri Studenem na meji jugoslovanskega državljan Antona Zbašnika pok. Andreja. Bil je brez potnega lista. Karabinerjem je izjavil, da je prišel v Italijo iskat delo. Spravili so ga v zapor v Opatiji.

Podpirajte naše dijake!

terijo občutil že v naprej... In na eno pikantno pridem sedaj.

Gre za tempo trija v II. stavku. Največji umetniki, dirigenti, glasbeni učenjaki so si beili glavo zaradi tega tempa. Polič? On reče »kaj je tega treba?« V svojih glosah str. 255, vrsta 16 od zgoraj i. dr. dekretira enostavno, da so v melodiji tega trija elementi našega kola — in zakaj bi ne peli, ali morda tudi plesali kola po Beethovnovi »deveti«? Ali ni to res nad vse pikantno? In vesel svoje iznajdbe še zakliče: »Kdor tega ne stori, nima srca, ni muzik!«

Pustimo Poličevo kolo. Res je težko s takim pojmovanjem polemizirati, resnici in praviči na ljubo pa moram pojasniti ta »pikantni« trio-tempo.

Faktum je, da so vse metronomske označbe »devete« Beethovnov original. To metronomizacijo simfonije pa je Beethoven firmi Schott v Mainzu naznanil pismeno, ko je bila partitura že gotova (13. okt. 1826). V rokopisnem izvodu, ki ga je Beethoven poklonil kralju Frideriku Velikemu, stoji pri triju Presto, polovična = 116. G. Grove pa je leta 1896. dokazal, da je čisto tehničen nedostatek tiskarne imel za posledico, da poje M. Polič trio II. stavka kot naš kolo; ko so namreč v tiskarni Schottovi metronomske označbe naknadno naštevali, je pri polovični notni vrati (črta) izostal, in ostala je le nota brez vratu, toraj cela, in vse partiture po prvih tiskih imajo zato napačno celo = 116, namesto polovična = 116. Nota je zgubila

Dr. Jos. Cerin:

Beethovna „Deveta“.

Nekoliko odgovora na članek M. Poliča v »Ljublj. Zvonu« št. IV. 1927.

Boj, ki so ga skoz mesece bojevali razni elementi proti meni in mojemu izvajanju »devete«, bi bil pravilno končan z uspehom, ki sem ga imel z »deveto« in vsako nadaljevanje boja je postalo nepotrebno.

Premagal sem vse ovire, in dne 19. marca t. l. je bila »deveta« pod mojim vodstvom po splošni sodbi dostojna proslava Beethovne umetnosti, imel sem uspeh, katerega mi ne more poteptati ne M. Polič, ne njegovi diletantje-trabanti.

Proti vsemu pričakovanju — in kakor bomo videli, ne na svojo srečo — je začel M. Polič boj proti meni nanovo s tem, da je v aprilovi številki »Ljublj. Zvona« pisal gloso, t. j. opazke grajalne in porogljive vsebine, ki se nanašajo na mojo izvedbo »devete«, za katerih resničnost pa ne prinese nobenih dokazov. Kako slabe svetovalce je imel Polič, da je to storil! Si tacuisset! Saj smo ga že pozabili, saj smo mu že odpustili, da je njegova »deveta« postala njegova in ne Beethovnova, in da se je premoledno izkušal na simfoničnih tleh lotil kar največjega simfoničnega dela!

Če bi hotel omeniti vse detaje, kako je M. Polič »deveto« izvajal, kaka je bila in kaka ne sme biti, bi bilo treba, da spišem

knjige. Le nekoliko posebno hudih vzgledov naj navedem, da se spozna, kako se potvori umetnina, če kdo ne razume njene konstrukcije, njenega melosa in njene vsebine.

Vzemimo takt 195 I. stavka, kjer predpisuje Beethoven ritard. na poslednjih treh šestnajstinkah, v prihodnjem taktu stoji zopet a tempo. Weingartner pravi v svoji knjigi »Ratschläge für Aufführungen der Symphonien Beethovens« popolnoma pravilno, da velja ta ritard. samo za omenjene tri tone, in »se prihodnji takti ne smejo izsentimentalizirati« s tem, da se ritard. raztegne tudi na prihodnje takte. Moja izvedba tega mesta je bila absolutno točna in sigurna, vzel sem te takte (in isto mesto v taktih 213, 274, 506 in 511) radi njihove konstrukcije kot končnice odstavkov v tako minuciozni diferenciji tempa, da je to mogel spoznati le muzik, lajik pa te spremembe v tempu sploh ni opazil. Polič je tudi one takte, ki temu rit. taktu sledé, močno zadržal, kar gotovo ni pravilno, saj so ti takti po svoji konstrukciji zritardirani, varijirani motiv taktu 19; tako zadržanje uniči smisel, konstrukcijo in zavede na pot neskončne ritardacije. Popolnoma nelogično je zadrževanje in se ne ujema z vsebino v taktih 298 do 300, kjer sta po dva in dva motiva taktu 19 stisnjena v en takt, tako da nastane gotova napetost, vse stremi k sprožitvi, tako da nastopi repriza glavnega téma z vso silo in močjo. Tematične zgradbe taktov 301 do 339 pa pač nikdo ni čutil, vse je pokončala v sredo(!) orkestra postavljena pavka s svojim

neznosnim ropotom. Da je naredil M. Polič nepravilen ritard. tudi v taktu 539 in 543, to on opravičuje samo s svojim osebnim pojmovanjem. Weingartner izrecno piše, »ein ritardato ist hier verfehlt!« Ves prvi stavek je odsviral Polič vrhu tega v nekako dolgočasnem tempu (M = 68 do 70), akoravno zahteva Beethoven 88!

Kar pa je Polič zamudil na času v prvem stavku, to je očividno hotel dohiteti v drugem, kjer je vzel tempo 132—136, proti Beethovnovemu 116. Ni toraj čudno, da rogovit taktov 249 do 264 sploh niso mogli izsvirati v tem tempu. Zanimivejša kot to pa je ona partija drugega stavka, ki jo konstruira Beethoven v »ritmo di tre battute«. Polič je vse to mesto razkosal v skupnice po tri in tri takte, generalni osnutek taktovih skupin mu je tuj, saj gre temeljna edinica v znamenju treh taktov samo do taktu 194, od taktu 195 pa se razvije po svoji sestavi čisto v drugačno stopnjevanje. Kdor to mesto razčleni v posamezne tritaktovske skupnice, ta nima pojma o njega ritmični in tematični konstrukciji. Da sem jaz to mesto pravilno podal, je gotovo, Polič pa imenuje mojo korektnost »neodločen poizkus, kjer sem se izgubil!« Ali bi ne bil bolje storil, da je molčal? Huda, zelo huda je njegova zmota!

V neki reklamni notici si lahko čital, da bomo doživeli nekako pikantnijo v tem, da bosta dva različna dirigenta podala »deveto«. Pisec one notice takrat niti slutil ni, da bomo doživeli res eno Beethovnovno in eno Poličevo »deveto«, v svoji proroški duši pa je to pikan-

Dnevne novice

★ **Zadeva šole v Dvorski vasi.** RR (Puc-ljeva) vlada je bila svoje dni usilila Gregor-ski občini na Dolenjskem skrajno nepotrebno šole v Dvorski vasi. Ogromna večina davko-plačevalcev je bila od početka te akcije proti nepotrebnosti šole, ki nalaga občini Sv. Gregor ogromna bremena. Zadeva je bila že likvidirana, razen na pol sezidanega poslopja, ki je zidano nepraktično in čegar proračun znaša čez 350.000 Din. Zadnje dni pa se je zadeva začela obnavljati. Ljudstvo je vedno bolj proti šoli in je ne bo nikdar priznalo, to naj vzamejo na znanje vse inštanace, ki so delale in delajo proti volji ljudstva! Po čegar odredbi se je začelo zidati, ta naj nosi odgovornost in vse obveznosti napram pol dovršeni stavbi. Mi tu ne bomo odnehali!

★ **Za železnico Polzela-Motnik-Domžale.** Pri zadnjem zasedanju oblastnih skupščin so se stavili predlogi za razne železnice, katere bi se naj na priporočilo oblastnih odborov gradile, toda zahteva po progi Polzela-Motnik-Domžale se ni stavila ne v ljubljanski ne v mariborski oblastni skupščini, dasiravno bi bila ta že pred vojno trasirana železniška zveza iz strateških ozirov velikega pomena. V mesecu novembru lanskega leta sem v »Slovenec« pod člankom »Železnica Polzela-Motnik-Domžale« obširno opisal, kako važnega pomena bi bila ta proga za naše sedaj tako od sveta ločene kraje. Nisem nasproten v mariborski skupščini predlagani železnici »Smartno ob Paki-Kamnik«, vendar pa lahko trdim, da bi bila proga proti Motniku in Domžalam večjega pomena in bi tudi zgradba menj stala, ker je sama ravnina in bi ne bilo potreba večjih viaduktov in predorov. Obračam se na vse gg. župane in občinske funkcionarje, katerim bi bila ta železnica v korist, da se tudi oni zavzamejo za to v gospodarskem in stratežnem ozirom prepotrebno železniško zvezo in naj se pridružijo akciji, da se vzame na odločilnih mestih v pretres. V ta namen naj se blagovoli vsak pismeno prijaviti na županstvo Motnik, da se stinja z mojim predlogom, nakar se bo v najkrajšem času sklical sestanek, na katerem bi se sestavil odbor, ki bo imel nalogo, da bo vztrajno in neumorno delal za to železnico. — Karol Novak, župan motniški.

★ **Prevelika vnama.** Ze parkrat smo ugotovili, da »Narod« včasih vidi stvari, ki jih ni in jim daje lastnosti, ki jih nimajo. Tako nam je pred dnevi poročal, da je aretiran Albert Gabrič, upravnik pošte v Rogiški Slatini. Včeraj piše »Narod«, da je ta mož pobegnil v Avstrijo. Dejansko pa sedi imenovan bivši upravnik Gabrič že več dni v ječi deželnega sodišča v Ljubljani. »Narod« poroča, da je Gabrič poveril 41.000 Din. Dejansko gre za poverbovno okoli 30.000 Din. Pa vse to ni važno. Bolj značilno pa je to, kar poroča »Narod« o Andreju Gabriču, ki da so ga imenovali klerikalci in so upokojili prejšnjega dolgoletnega poštenega upravnika, ki je bil demokrat. Res je namreč, da so Gabriča lanske poletje imenovali radičevci in sicer celo brez vednosti direktorja v Ljubljani. Pa še recite, da »Narod« ne poroča pošteno in prav.

+ Brzjavni urad je dobila po zaslugi g. poslanca K. Škulja Osilnica, ki bo tako potem Pleš zvezana z ostalim svetom. Prebivalstvo je veselo nove pridobitve in se skrbnemu po-

SVILENO-VZORČASTE

DAMSKÉ PLAŠČE

najmodernejšega kroja ima izgotovljene damam na razpolago trdka DRAGO SCHWAB, Ljubljana. Umevno je, da prodaja tudi samo blago, vsako poljubno množino

vrat, in marsikateri dirigent pa je zgubil pri »deveti« svojo glavo!

So pa brez tega zunanega vzroka bolj notranji, vsebinski vzroki merodajni za tempo trija. Če Polič pravi, da predhodni stringendo ni logičen, se je s tem zopet zelo zmotil! Šestnajst taktov pred trijem nastopi glavni tema scherza, osem taktov pred trijem pa kot melodična pointa pramotiv simfonije, tona a in d, ki prihajata kot prva v dveh in dveh taktih od 404 dalje. In v Prestu imamo isti pramotiv! Pospešba, stringendo pomenja tukaj toraj, da je en cel s polovičnim taktom v allabreve prestu. Kako takt prejšnje tričetrtinske razdelitve identičen lahkomiselno obsoja Polič Beethovnov predpis kot nelegičen in s kako ironijo imenuje on ta trio quasiparadni marš! Bülow, Richard Wagner, za njima mnogi, mnogi dirigente so ta trio v pravem spoznanju Beethovnovih namiselkov svirali v počasnem tempu, Weingartner pa je preko Wagnerjeve tradicije ta srednji stavek v hitrem tempu sviral, ko je prevzel vodstvo berlinskih koncertov. »Das Entsetzen über mein Vorgehen war beispiellos«, sam poroča, v svojih »Ratschläge« pa ne pride do nobenega prepričevalnega rezultata. Edino pravilno je pač to, kar je Beethoven hotel, namreč, da je isti tempo treba izvesti skozi celi stavek. (Beethovnova metronomska označba ne pravi nič drugega kakor: tempo v zadržati! ali kakor kliče P. v. Klenau: Tempo durchhalten! Vprašam zopet, ali je bilo treba Poliču pisati glose o stvareh, ki so mu tako malo znane? (Konec sledi.)

slancu zahvaljuje za pridobitev. Isto je g. Škulj preskrbel izdatno podporo za prepotrebni most pri Papežih.

★ **Občni zbor J. N. U., sekcija Ljubljana,** se vrši v Celju, dne 8. maja ob 10 dop.

★ **Bolezen župnika Aljaža na Dovjem** se je znatno poslabšala. Pritegnila je še bolezen na mehuru. Želodec je popolnoma odpovedal. Hranijo ga umetno. Priporoča se v molitev.

★ **Umrli je Anton Krule,** mizarški moj-na Sevech pri Rimskih toplicah. Bil je blaga, trezna ter mirna duša. Kal boleznijo je prinesel iz svetovne vojne. Z velikim trudom si je postavil lepo mizarško delavnico, ki mu je bila v veliko veselje, a jo je moral zapustiti star komaj 38 let. Rajni je bil vedno neomahljivo v vrstah SLS in zvest naročnik krščanskega časopisja. Svetila mu večna luč!

★ **Umrli je dne 26. t. m. v Kranjski gori** v starosti 78 let gospa Marija Grašič roj. Arar, mati notarja g. dr. Ivana Grašiča. Pokopali jo bodo danes popoldne ob 4. uri. N. p. v m.!

★ **Smrtna kosa.** Iz št. Ruperta nad Laškim nam poročajo: Smrt pri nas v zadnjem času hudo kosi: 21. aprila je umrla pri Sv. Petru Amalija Rezman v najlepših letih, stara komaj 24 let. Celih 13 let je bila prikovana na bolniško postelj. Voljno je trpela, krščansko je umrla. Dne 22. aprila je zatisnila trudne oči 82 letna Jerčka Vogrine, p. d. Martinčeva. V soboto 23. aprila smo spremili k večnemu počitku v Glazuti pod Mrzlo planino 35 letnega gospodarja Janeza Mlakar, p. d. Liplov. Neusmiljena jetika ga je pokopala v najlepših običajih poljski industrijalci na svojem pototrošču.

★ **Izlet poljskih industrijalcev.** Po obvestilu ministrstva za trgovino in industrijo v Varšavi se je izlet poljskih industrijalcev k nam odložil do 25. maja t. l. Kakor znano, objavljena v političnem dnevniku »Jutro«, vanju tudi Ljubljano in je bil prvotno ta obisk določen za 2. maja t. l.

★ **Na potovanje v Sv. deželo in Egipt** odidejo danes v četrtek pod vodstvom g. prof. dr. Jeharta sledeči gospodje: Nar. poslanec dr. Jos. Hohnjec, vseučiliški prof. dr. M. Slavič, zagrebški mestni župnik monsignor Rittig, kanonik Frane Casl, prof. dr. I. Cestnik, katehet Josip Zmave, kaplan Alojz Zalar, 2 inozemca, duhovniki, jakiji pa so: kipar I. Meštrovič, Mirko Kapič, uprav. šk. posestev, hotelir S. Miklič, Ivan Kos, veleposestnik.

★ **Dr. Julius Kugy** bo imel v petek 20. t. m. v Ljubljani svoje zaključno predavanje o Julijskih in Zapadnih Alpah. Predstavil nam bo poleg naših planinskih krajev, ki jih iz prejšnjih predavanj še ne poznamo, posebno divne gorske kraje Zapadnih (švicarskih in francoskih) Alp in svoje tamošnje težavne, velenimivne ture. To predavanje bo povsem samostojno. Iz življenja med našimi Trentarji nam bo posebno predstavil tudi našim starejšim planincem dobro znanega pok. Andreja Komaca, najboljšega in najbolj simpatičnega gorskega vodnika, ki je z njim prepoštoval ne samo naše, nego tudi švicarske in francoske Alpe.

★ **Praktični tečaj za gospodarske vajence.** Gospodarske vajence sprejme specialna živinorejsko-poljedelska šola na Grmu za dobo od 1. junija do 31. oktobra 1927. Sprejemni pogoji so: starost najmanj 16 let, telesna sposobnost, neoporekljivost ter dovršena osnovna šola. Prednost imajo kmečki sinovi, ki ostanejo na domačem gospodarstvu. Gospodarski vajenci se uporabljajo za delo v vseh panogah šolskega gospodarstva, zlasti v sadjarstvu in vinarstvu in uživajo tudi teoretičen pouk pri delu, kjer so zaposleni. Zato dobivajo pristo hrano in prosto stanovanje. Gospodarska praksa je izvrstna predpriprava za vstop v šolo s 1. novembrom 1927. Pri sprejemu v šolo imajo gospodarski vajenci iz ljubljanske oblasti prednost pred drugimi prosilci, ako izpolnijo ostale pogoje. — Lastnoročno na vso polo pisane, s 25 Din (5 + 20) kolekovane prošnje s priloženim krstnim listom, domovnico, zadnjim šolskim izprijčevalom ter izprijčevalom navednosti, je poslati do 20. maja 1927 ravnateljstvu specialne živinorejsko-poljedelske šole na Grmu pri Novem mestu.

★ **Na specialni živinorejsko-poljedelski šoli na Grmu (Novo mesto)** se vrši dne 16. maja t. l. dvodnevni teoretični in praktični tečaj za pridelovanje krme. Oba dneva začne pouk ob 8. uri popoldne. V tečaj se sprejme le do 20 prosilcev. Revni udeleženci tečaja dobijo na zavodu brezplačno hrano in prenočišče. Kdor se namerava udeležiti tečaja, naj se prijavi po dopisnici najpozneje do 9. maja, da bodo nato vsi sprejeti lahko pravočasno obveščeni.

★ **Društva, ki želijo ustanoviti pod svojim okriljem abstinentni krožek,** dobe vsa pojasnila pri »Sveti vojski« v Ljubljani, Poljanski nasip 10. Da bo pokret enoten in bolj uspešen, je želeli, da se vsi krožki čimprej prijavijo.

★ **Članki o tuberkulozi.** Na članka »Kam spadajo bolniki z odprto tuberkulozo« in »Zakaj so bolniki z odprto tuberkulozo nevarni«, objavljena v opitičnem dnevniku »Jutro«, štev. 74, 1927 in 89, 1927 in na razne replike v drugih časopisih, ugotavljam sledeče: Načrti glede prizidka, kakor tudi načrti o uporabi novega prostora, so bili predloženi na eni

strani gradbenemu ravnateljstvu v Ljubljani, na drugi strani zdravniškimi izvedencem. Pri dvakratnem komisijskem ogledu so se podpisale vse potrebne zdravstvene odredbe glede dezinfekcije sob, glede odpadkov pacientov, kakor tudi glede notranje ureditve prostorov, tako da je vsaka nevarnost za okuženje drugih pacientov, kakor tudi okoliša, izključena. — Dr. Jurak Ivan, sanitetni referent mariborske oblasti.

★ **Seznam župnij v lavant. škofiji,** v katerih se bodo letos vršile birmske slovesnosti: 1. Sv. Marjeta niže Ptuj 8. maja; 2. Polensak, Sv. Marija 9. maja; 3. Sv. Lovrenc v Slov. gor. 10. maja; 4. Sv. Andraž v Slov. gor. 11. maja; 5. Sv. Urban pri Ptuj 12. maja; 6. Sv. Marko niže Ptuj 14. maja; 7. Ptuj, Sv. Jurij 15. maja; 8. Ptuj, Sv. Peter in P. 16. maja; 9. Vurberg, Sv. Marija 17. maja; 10. Hajdina, Sv. Martin 18. maja; 11. Sv. Mihael nad Mozirjem 18. jun.; 12. Mozirje, Sv. Jurij 19. jun.; 13. Rečica, Sv. Kancijan 20. jun.; 14. Ljubno, Sv. Elizabeta 21. jun.; 15. Luče, Sv. Lovrenc 22. jun.; 16. Solčava, Sv. Marija 23. junija; 17. Sv. Frančišek na Stražah 25. jun.; 18. Gornji grad, Sv. Mohor in F. 26. jun.; 19. Nova štifa, Sv. Marija 27. jun.; 20. Bočna, Sv. Peter 28. jun.; 21. Sv. Martin ob Dreti 29. jun.; 22. Nazarje, Sv. Marija 30. jun.; 23. Sv. Rupert nad Laškim 9. jul.; 24. Sv. Martin nad Laškim 10. jul.; 25. Rimske toplice, Sv. M. 11. jul.; 26. Sv. Jedert nad Laškim 12. jul.; 27. Dol, Sv. Jakob 13. jul.; 28. Trbovlje, Sv. Martin 14. jul.; 29. Širje, Sv. Marija 16. jul.; 30. Loka, Sv. Helena 17. jul.; 31. Razborje, Sv. Janez K. 18. jul.; 32. Jurklošter, Sv. Mavr. 19. jul.; 33. Sv. Miklavž nad Lašk. 20. jul.; 34. Sv. Lenart nad Laškim 21. jul.; 35. Sv. Jurij v Slov. gor. 4. sept.; 36. Sv. Marija »Snežna« 5. sept.; 37. Sv. Ana na Krembergu 6. sept.; 38. Sv. Benedikt v Slov. gor. 7. sept.; 39. Negova, Sv. Marija 8. sept.; 40. Sv. Anton v Slov. gor. 10. sept.; 41. Presv. Trojica v Slov. gor. 11. sept.; 42. Sv. Bolfenk v Slov. gor. 12. sept.; 43. Sv. Rupert v Slov. gor. 13. sept. in 44. Sv. Lenart v Slov. gor. 14. sept. 1927.

★ **Obvestilo.** V Belgradu Slovencev dobro znana menza v Kosovki ulici se s 1. majem zopet oživi. Podpisana sem se preskrbela z vsem potrebnim, da bom v stanu cenjene goste postreči z dobro domačo kuhinjo in po zmernih cenah. — Udana in priporočam Francka Lenarčič, Belgrad, Kosovska ulica 37.

★ **V Ameriko potujete najbolje** na parobrodih, ki so last Zedinjenih držav Amerike. Vsa pojasnila daje dr. Iv. Černe, Gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva c. 6, poslopje »Ljudske posojilnice«.

★ **Zoper molje** je najboljšo sredstvo Tarmol. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajalec Chemotechna, Mestni trg 10.

★ **Pred okuženjem nas obvaruje Sanofarm,** idealno dezinfekcijsko in toaletno sredstvo. V zalogi v vseh lekarnah in drogerijah.

★ **Pri bleđi, sivorumenkasti barvi kože,** utrujenosti oči, slabem počutku, žalosnem razpoloženju, težkih sanjah, bolečinah v želodec, pritisku krvi v glavi in strahu pred boleznijo se svetuje, da se skozi nekaj dni zjutraj na tešče izpije čaša naravne »Franz-Josef« grenčice. V zdravniški praksi se vporablja »Franz-Josef« voda največ radi tega, ker na mil način odstranja vzroke mnogih bolezenskih pojavov. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

★ **Nogavice najceneje** v trgovini Dobeie, Pred škofijo 15.

★ **ITO — zobna pasta** najboljša.

★ **Ribiške priprave,** orožje in streljivo, lovske potrebščine ter vsa popravila pri puškarju F. K. Kaiser, Ljubljana.

Krščansko-socialističnemu delavstvu v Ljubljani.

»Jugoslovanska strokovna zveza« priredi letos v Ljubljani prvomajsko proslavo s sledečim sporedom:

1. Ob 9. uri sv. maša v cerkvi sv. Jožefa.
2. Ob 10. uri delavsko zborovanje v »Ljudskem domu« (Govorita dr. A. Gosar in dr. Stanovnik.)

3. Popoldne ob 3. uri je zbirališče pred Konzumnim društvom na Kongresnem trgu in odhod na Vič, kjer je v prostorih gostilne g. Kušarja prijateljska zabava z raznovrstnim sporedom.

Ob polosmih zvečer je v Društvenem domu na Viču delavska predstava »Uničeno življenje«.

Vljudno vabimo vse naše delavstvo v Ljubljani in okolici, da agitira za udeležbo naše proslave in se predvsem dopoldanske proslave udeleži v polnem številu. Živel 1. maj!

Jugoslovanska strokovna zveza.

Ljubljana

© Slovensko kat. akad. starejšinstvo priredi v nedeljo dne 1. maja t. l. izlet preko Sv. Katarine v St. Vid nad Ljubljano. Skupnega zbirališča ni; prihod v St. Vid je ob 4 popoldan h g. Zebalu. Tu se vrši prijateljski sestanek, na katerem poroča tov. predsednik. Vsa naša akademska društva in vsi tovariši iskreno vabljani. V slučaju slabega vremena se izlet preloži. — Odbor.

© Seja Kršč. ženskega društva je danes ob 5 v Jugoslov. tiskarni.

© Umrli je včeraj Pred prulami 23 strojnik g. Leopold Zorž, redni in častni član prostov. gasilnega društva. Pogreb se vrši v petek ob 2 pop. Naj počiva v miru!

© Seja stolne prosvete se vrši nocoj ob 8 v Jugoslovanski tiskarni.

© Društvo »Kuratorij slepcev« zaproša vabljenе gospe in gospodične, da naj se zanesljivo udeleže seje, ki bo ta petek, dne 29. maja, ob 5 pop. v I. nadstr. kavarne »Emo-na« radi prireditve dneva slepih.

© Društveni sestanek »Svete vojske« in dramatičnega odseka se vrši danes ob osmih zvečer na učiteljski s sledečim dnevnim redom: 1. Vinska kriza in brezalkoholna produkcija. Predava J. Lindič. 2. Prikazen. B. Koler. 3. Vizija na smrt obsojenega. Recitirna gdna Rovanova. — Vabljeni vsi, ki se zanimate za treznostni pokret in brezalkoholno produkcijo!

© Cvetlični dnevi. Polic. ravnat. objavlja: Razna društva prireajo po ljubljanskih ulicah ob ponujanju cvetlic nabiranje prispevkov za razne namene. Z ozirom na tozadevne upravičene pritožbe občinstva objavlja policijska direkcija, da bo dovolila take prireditve samo v slučajih, kjer bo v tozadevnih prošnjah nedvomljivo dokazano, da se bo čisti dobiček uporabljal le v dobrodelne in humanitarne namene. Prošnje, v katerih ta okolnost ne bo na verjeten način dokazana, se bodo zavrnile.

© Nezgoda motociklista. Inženir Rado Maly je vozil v torek ob 8 zvečer z motorjem in priklopnim sedežem po Dolenjski cesti proti mestu. Ker prelaz ni bil z ničemer razsvetljen, se je zadel z motornim kolesom ob zatvornice. Motociklistu se ni pripetilo nič hudega, razen da se je lažje poškodoval po glavi in ustincah. Znatno pa je poškodovano motorno kolo. Dama, ki je sedela v priklopnem vozu, je ostala nepoškodovana. Zadevo je prijavil policiji motociklist sam.

© Angleško sukno najfinišje kvalitete dobite po solidnih cenah pri Franc Pavlin, Gradišče št. 3.

RAVNOKAR SO DOSPELA:

Pravi kraški teran, liter 36.— Din.
Mardesičev vičan-črnina, liter 14.— Din.
Viški opolo, liter 12.— Din.

Ta in druga pristna vina toči

restavracija »Ljubljanski dvor«

Abonente na hrano po zelo nizkih cenah

Maribor

□ Dne 1. maja bodo mariborske strokovne organizacije priredile izlet v St. Peter, na predvečer 1. maja, to je v soboto dne 30. aprila ob 20. uri bo pa članstvo Ljudskega odra priredilo vprizoritev Anzenbergerjevega »Kri-voprisežnika« in tako pripravilo našemu občinstvu lep in prijeten večer. Lepa je bila udeležba pri letošnjih prosvetnih večerih, še mnogo lepša in častnejša bo pa golovo pri prvi letošnji prireditvi Ljudskega odra. Pojdimo torej polnoštevilno v soboto v dvorano Zadržne banke!

□ Dr. Kugy, svetovnoznani alpinist predava v veliki Götzovi dvorani dne 28. aprila ob osmih zvečer. Po celi Evropi, kjer je on predaval, so žela njegova izvajanja navdušenje, njegove alpinske slike pa največje občudovanje. Nihče ni govoril o naših slovenskih planinah z večjo ljubeznijo, nihče jim ni postavil lepšega spomenika kot on! Da bi čimlepša in dostojnejša ta prireditev sodeluje tudi naše slovensko planinsko društvo in pa pevski zbor tuk. gimnazijcev.

□ Podružnica Slovenskega planinskega društva v Mariboru poziva vse svoje članstvo, da se polnoštevilno udeleži predavanja g. Kugy-a dne 28. t. m. ob 20. uri v Götzovi dvorani. Gosp. Kugy je ovekovečil naše planine s prekrasnim delom »Aus dem Leben einer Bergsteigers« in nam bo v svojem predavanju pokazal lepoto naših gor.

□ Instalacija. Danes v četrtek ob 11. uri popoldne je v mariborski stolnici inštaliran č. g. Julij Vajda za župnika v Marenbergu. Instalira ga g. dr. Maks Vraber, kanonik v Mariboru.

□ Konkurni izpit se vrši te dni v Mariboru. Udeležujejo se ga gg. Tomažič Anton, Urlep Franjo, Zupanič Anton.

□ »Maribor« ima danes skupno vajo že ob šestih zvečer.

□ »Za opero« — tako pozivajo veliki plakati, da naj se mariborsko občinstvo odloči že zdaj, če hoče v prihodnji seziji imeti opero. Kot izvemo je do zdaj žal bil še prav mali odziv.

□ Neprevidna zaupljivost. Dekleta, ki prihajajo v mesto iskat službe, postanejo čisto vsled prevelike zaupljivosti žrtve brezvestnežev. V noči od srede na četrtek je postala žrtev takega zapeljivca neka 18 letna kmečka deklica, ki je prišla iz okolice Slov. Bistrice prvič v Maribor, da si poišče službo. Zamudila je zvečer vlak domov, ker pa ni imela denarja za prenočišče, je šla v park. Okrog polnoči se je napolnila proti kolodvoru. Na Aleksandrovi cesti je prosila nekega boljše oblečenega gospoda, da ji pove, kje leži kolodvor; prijazno se ji je ponudil, da jo tja spremi, toda mesto na kolodvor jo je speljal proti klavnicu ter jo na samotnem mestu z grožnjo, da jo zadavi, prisilil, da se mu je udala. Imel pa je smolo, da ga je kmalu nato prijel stražnik in aretiral. Pred sodiščem ga čaka za to zaslužno plačilo.

J. Sedivý:

Beloruska krščansko-demokratska stranka.

»Beloruskaja Chryščianskaja Demokracija« (okrajšava BChD se izgovarja Behadečja) je dete duhovnika ks. Adama Stankiewiča, ki jo je osnoval že med svetovno vojno v Petrogradu. Organizirati se je začela po rusko-turški vojni l. 1921., ki je divjala večinoma na beloruskem ozemlju. V varšavskem parlamentu (sejmu) zastopa stranko ks. Adam Stankiewič. Ako bi bil volilni red pravičen, bi lahko računala pri letošnjih volitvah v jeseni na 15 poslancev. Prvo zborovanje strankinih zaupnikov se je vršilo 26. oktobra 1926 v Vilnu. Na tem zborovanju so se položili temelji strankin organizaciji ter se je izpopolnil in sprejel strankin program, ki ga je izdelal ks. Stankiewič. Za predsednika izvršilnega odbora je bil izvoljen prof. Karuza. Ker se širi tudi med pravoslavni in je upanje, da se združi z njo tudi pravoslavna Beloruska kmetijska zveza (Belaruski sjaljanski sajuz), je v odboru tudi zastopnik pravoslavni, in sicer prof. Jakim Krasouski. Duša vsega organizatornega dela je kat. župnik ks. Vinc. Kadleuski, ki ga je poljsko sodišče zavoljo njegovega požrtvovalnega in uspešnega dela obsodilo na dveletno trdnjavo ječo, češ, da je vzbujal plemensko mržnjo. Ideolog in prvi voditelj BChD je njen podpredsednik ks. A. Stankiewič, ki mi je blagohotno poslal strankin program in poslovnik, iz katerih navajam najvažnejše točke.

BChD naglašja brez vsakega zavijanja v prvi točki strankinega programa, da »se bori za samostojnost beloruskega naroda in za združitev vseh beloruskih pokrajin v neodvisno belorusko republiko. Iz gospodarskih in političnih ozirov smatra za koristno, da bi neodvisna beloruska republika stopila v zvezo (federacijo) s sosedji, kjer se misli na Ukrajince in neslovanske Litovce. V to svrhu organizira kmete, delavce in izobražence na temelju kršč. demokratskih načel in beloruske narodne kulture.

Cerkev naj ima popolno svobodo in se naj svobodno ravna po kanonskem pravu. Uživa naj iste pravice kakor druge od države priznane organizacije. BChD je načelno proti ločitvi Cerkev od države. »Da pa vlada ne bi mogla izkoriščati religije za svoje politične cilje in hujskati ene cerkve proti drugi (misli na poljsko vlado in poljski višji kler, op. por.), zato smatra BChD v danih razmerah pravično ločitev Cerkev od države za manjše zlo. V mejah cerkvenega prava se bori za pravice beloruskega jezika v cerkvenem življenju. S tem se zahteva, da bi dušni pastirji med Belorusi spovedovali, pridigovali, učili kršč. nauk in uradovali v beloruskem jeziku. Razen tega zahteva BChD, »da se zakon in vse družinsko življenje ravna po načelih kršč. morale (§§ 23—28).

Mesto stalne armade zahteva narodno milico. Pred zakonom naj bodo vsi državljani enaki. Zajamčena naj bo popolna svoboda tiska, zborovanja, besede in organiziranja. Vsaki narod imej pravico, da se svobodno poslužuje svojega jezika in v javnem in političnem življenju ter v občejanju z oblastmi. Sodisce bodi neodvisno. O važnejših kazenskih zadevah in o vseh političnih prestopkih odloča porotno sodišče. BChD je proti smrtni kazni.

Obisk ljudske šole je obvezen. Pouk bodi brezplačen in se naj vrši v jeziku starišev. Zasebne šole naj imajo enako pravico kakor državne in jih naj država podpira. Verouk mora biti obvezen na vseh državnih in zasebnih šolah.

BChD smatra zasebno lastnino za temelj kulturnega napredka. Omejujejo jo le socialni oziri in občna blaginja. BChD ni proti temu, da velika zasebna lastnina preide v kolektivno last, ako je to v prospeh širokih delavnih vrst. Za osnovo poljedel. gospodarstva služi t. z. delavna norma, to je toliko rodovitne zemlje, kolikor je more obdelati eden gospodar s svojo družino ali s pomočjo 2 najetih delavnih sil. Vsa zemlja, ki presega to normo, se odvzame lastniku brez odškodnine in odda tistim družinam, ki so brez zemlje ali pa jim posestvo ne dosega delavne norme. Vlada je dolžna takim družinam preskrbeti tudi začetna sredstva za obdelovanje zemlje. Vse vojaške in zasebne naselbine, ki so nastale po vojni vsled teženja poljskih vlad po kolonizaciji beloruskega ozemlja, so krivične in nasilne ter se radi tega morajo ukiniti.

Dokler se ne osnuje beloruska neodvisna republika, zahteva BChD samoupravo (avtonomijo), ki se naj razteza na upravo, šolstvo, agrarno reformo, gospodarstvo in socialno skrbstvo. Vsi gozdovi, vode in podzemni zakladi naj preidejo v upravo in last samouprav.

Program razodeva veliko bistroumnost, dobro poznanje narodne duše in zgodovine vzhodnih kršč. narodov ter izredne diplomatske sposobnosti in dalekovidnost ks. Stankiewiča.

Beloruski narod je šele po svetovni vojni svobodno zadihal. Kakor ptič, ki uide iz kletke, se hoče beloruski narod svobode tako rekoč upijati. Ko mu Poljska in boljševiki prekrizajo po rusko-poljski vojni l. 1921. načrt beloruske republike, ki bi združila vse beloruske kraje, postane težnja po svobodi še tem večja. Prizadevanje Poljakov, da odvzamejo Belorusom zadnjo troho narodnih pra-

vic v šoli, cerkvi in pred sodiščem, je narodno zavest samo še podžgalo. Želja po državni neodvisnosti je še tem večja, ker je poljska vlada naselila na opustošena posestva in na državna posestva v beloruskih pokrajinah samo zagrizene Poljake, velik del kmetijskega prebivalstva iz okolice pa je brez zemlje. Zato mora računati z narodno zavestjo, kdor se hoče približati beloruskemu narodu. Iz tega razloga se zdi na prvi pogled, da je glavni namen beloruske kršč. demokratske stranke samo borba za državno neodvisnost. Program ima točke, ki že določajo v glavnih obrisih ustavo bodoče neodvisne Belorusije. V prvih člankih programa se skoraj dobi utis, da hoče inmet BChD iz kat. in pravoslavne Cerkve samo sredstvo v dosego državne neodvisnosti. O veri se govori n. pr. šele od § 23. do 28. Toda v resnici ves program preveva globoko kat. mišljenje.

Ker v pravih mejah poudarja narodne pravice, je BChD obrnila na sebe pozornost tudi pravoslavni, ki jih često odbijajo pravoslavni duhovniki, ki so vzgojeni v ruskem duhu in se zavzemajo za rusizacijo. Program je tako taktično sestavljen, da se v vseh točkah lahko strinjajo katoličani in pravoslavni. Zato je opaziti tudi v vrstah Beloruske kmetijske zveze, ki zastopa pravoslavne, velika naklonjenost do BChD. Pravzaprav je že ta kmetijska zveza pod vplivom katoličanov, ker oni pišejo vodilne članke v pravoslavni list »Sjaljanskaja Njiva«, ki izhaja v cirilici. Tako raste v pravoslavni očeh ugled Cerkve, ki daje in vzgaja tako sposobne in značajne može. Težišče prehaja od pravoslavja h katoličanstvu. Le žal, da Poljaki ne razumejo važnosti tega svetovno važnega procesa. Beloruska kršč. demokratska stranka je prvi, a uspešni poskus, združiti v ljudski stranki na kršč. temeljih katoličane in pravoslavne, ki bo brez dvoma našel odmev med Ukrajinci in še morda kje drugje.

Agitacija je v sedanjih razmerah skoraj izključena. Zato se program natančneje peča za zahtevami, ki jih stavijo Belorusi v Poljski varšavski vladi. O socialnih zahtevah se govori pomanjkljivo; ks. Stankiewič ni hotel dražiti z njimi boljševiških vodij v sovjetski Belorusiji; boljševiki dosedaj ravno zavoljo pomanjlivega soc. programa niso videli nevarnosti za boljševiški režim v Belorusiji. S tem je hotel vplivati na boljševike, da za časa najhujših beloruskih preganjanj v Poljski pokažejo, da stoji za belorusko narodno manjšino vsa 130 milijonska sovjetska država. Ks. Stankiewič je mislil, da bo radi tega poljska vlada popustila in bi se lahko ustvarjal med Belorusi pod Poljsko beloruski narodni in katoliški Piemont. Toda poljska vlada je tako kratkovidna, da veruje samo v oboroženo silo. Zato bo treba sedaj izbrati novo taktiko.

Predvsem treba izpopolniti socialni program BChD po socialnem programu slovenske in hrvatske ljudske stranke, kar se bo upam tudi zgoditi. S tem bo BChD ujela z enim udarcem več muh. Načela BChD se bodo lahko širila v boljševiško Belorusijo, kjer vedno bolj narašča nezadovoljstvo z boljševiškim režimom. Obenem bo raslo zanimanje za kat. Cerkev, kar je zelo velik korak k cerkvenemu zedinjenju. Načela BChD bodo v tem slučaju našla odmev tudi med Ukrajinci, kjer se po zakonu nujnosti mora potem osnovati podobna stranka. Moderen in vsestranski popoln program bi privedel zlasti poljske kršč. soc. delavce do zahteve, da kat. poljske stranke izpopolnijo svoj program in posvetijo več pažnje gospodarskim in soc. vprašanjem. Zrastla bi na ta način poljska stranka, ki ne bi imela niti časa za narodno zagrizenost in krivičnost napram manjšinam in ne bi bila navidez katoliška samo zavoljo narodne tradicije, temveč katoliška v vsem svojem dejanju. Ker bi nehote pritegnila vse elemente, ki jih bo rodila poljska kat. renesanca, ki jo je začel nadškof primas dr. Hlond, bi imela odločilno besedo v Poljski. Tako bi lahko kršč. slovanski Vzhod izrekel brez krvi tisto veliko besedo, ki je še dosedaj ni izgovoril.

Ks. Stankiewič se dobro zaveda, da je Cerkev nevarna prevelika navezanost kat. duhovnikov na vlado, posebno na Vzhodu. Zato pa pustiti tudi cerkvenim posestvom odvzeti vse, kar je nad delavno normo in dati to družinam brez zemlje. Tako višji kler ne bo tako slepo orodje vsakokratne vlade, ker se ne bo imel razloga bati, da se mu kaj odvzame. Nižja duhovščina bo imela dovolj za preživljanje, ne pa toliko zemlje, da bi skrb za gospodarstvo bila v škodo duševstvu.

Nič pa ni nevarnejšega za vzhodne Slovence kakor udajanje v slepo usodo. Vse velike neuspehe v zgodovini treba pripisati pomanjkanju organizacije. Nobeno delo, zlasti pa ne resno delo med vzhodnimi Slovanci in delo za cerkveno zedinjenje ne sme biti samo gibanje brez pravil in poslovnik, temveč čim najbolj strumno organizirano. Zato tudi ks. Stankiewič, ki izvrstno pozna vzhodnoslovansko dušo, zahteva v poslovniku, da vsak član BChD plača članarino, ima naročen in čita glasilo BChD ter pozna program in poslovnik, kar se tudi strogo izvaja. Na ta način odbija nepismene ter jim vzbuja željo, da se nauče čitati in pisati v tečajih prosvetne organizacije in se šele potem prijavijo za vstop v BChD. Ravno iz tega razloga raste neprestano ugled BChD.

Še to! Amerikanski visokošolci so zbrali po vojni med seboj 42 milijonov švicarskih frankov za evropske dijake; kajti nikdo ni

tako ubog, da ne bi mogel nekaj žrtvovati. Tako bi bil tudi najboljši uspeh počitniškega tečaja Dijaške zveze o Slovanstvu ta, če bi se povsod ustanovili dijaški Apostolati sv. Cirila in Metoda in bi vsakdo žrtvoval vsak teden vsaj eno cigareto ali žlico hrane. Te žrtve bi naj omogočile brezplačni študij v Ljubljani nekaterim izmed tistih beloruskih abiturientov, ki bodo morali septembra tajno prekoračiti poljsko mejo.

Prelat dr. Nolens jubilar.

Voditelj katoliške državne stranke na Holandskem dr. Nolens je nedavno obhajal svojo 40letni mašniški jubilej, ki ga je minolo nedeljo oficijelno na veličasten način proslavila celokupna Holandska. Dr. Nolens je apostolski protonotar, državni minstre, vseučiliški profesor, dr. teologije in prava ter predsednik nešteti državnih odsekov, posebno na socialnem polju. Od washingtonske konference dalje igra na mednarodnih delovnih kongresih vodilno vlogo. Predsedoval je zadnji delovni konferenci v Ženevi. Vse to njegovo delo se je slavilo v nedeljo. Kot častno darilo celokupne Holandske so izročili jubilarju doprsni kip, ki ga je izvršil kipar Toon Dapurs. Slavnosti se je udeležil princ-soprog Henrik Nizozemski, dalje diplomatični zbor, vlada z ministrskim predsednikom dr. de Geerom na čelu, vseučiliška zastopstvit. Dr. de Geer je slavil jubilarja kot državnika, sociologa in jurista mednarodne veljave.

RUSIJA NA SVETOVNI GOSPODARSKI KONFERENCI.

v Ženeva, 27. aprila. (Izv.) Časnikarski urad tajništva Društva narodov objavlja z ozirom na vprašanje udeležbe Sovjetske Rusije na svetovni gospodarski konferenci, da ni nikake zapreke s strani Društva narodov, da bi se udeležila te konference tudi ruska delegacija. Povabilo Rusije na konferenco se je izvršilo soglasno. Če pridejo ruski zastopniki v Ženevo, bodo istotako sprejeti, kakor zastopniki vseh drugih držav.

MADŽARSKI POSLANIK V ALBANIJI.

Rim, 27. aprila. Madžarski poslanik de Hory, ki je akreditiran tudi v Tirani, je preko Barija odpotoval v Albanijo, da izroči svoj pooblastilo.

Zanimiv proces radi ponarejevanja vina.

Znana vinska veletrgovina Franc Pezzi v Gradcu je tožena radi goljufije ponarejanja vina. 19. t. m. se je začela obravnavati proti imejitelju trgovine Franc Pezzi, ki bo pa trajala najmanj pet dni. Soobtožen je tudi kletar Alojzij Kustatscher. Preiskava je dognala, da sta obtožena iz manj vrednih snovi (jabolčnik, šmarnica itd.) znala narediti na spreten način pijačo, slično vinu. Obtožnica temelji tudi na kontroli trgovskih knjig ter bilanc. Knjigovodstvo se je gibalo v tem smislu, da so se hoteli veliki nakupi mošta, sladkorja in kemikalij zakriti s fingiranimi nakupi inozemskih vin. Tako je n. pr. izkazal Pezzi po knjigah l. 1923 sprejem 183.303 kg sladkorja od kolonijalne importne družbe, dočim je izkazala ta družba v svojih knjigah 266.200 kg. Diferenco je potem kril z uvoženim vinom neke trdke Giuseppe Trevesani iz Trsta, katere pa sploh ni. Čudno je tudi, da ni sprejela nobena banka nikdar takega nakazila za izravnava teh iz inozemstva dobavljenih vin, niti fakturne kopije. Obtožnica navaja, da je n. pr. porabil l. 1922 149 kg, 1923 111, l. 1924 pa 2444 kg klorovega amonija razven velike množine amonijakove soli, glicerina, vinske ter limonove kisline itd. Leta 1924. je porabil vseh teh snovi 4928 kg in te izdatke je izravnaval z nakupom 24.321 l vina. Čudno je tudi, ker so izkazovale Pezzijsve knjige po bilanci 9.7 milijard kron dolgov pri Länderbanki, dočim so izkazovale bančne knjige 10 milijard vlog. Leta 1923. je zacarinil Pezzi 42.529 l ino emskega vina, dočim je zabeležil v knjigah 592.567 l.

Leta 1923. je izkazal Pezzi 520.271.530 K čistega dobička samo radi tega, ker je napravil kreditorjem 9.699.255.984 K dolga. Ta dolg je bil seve le na papirju. V resnici je pa bil to njegov čist dobiček.

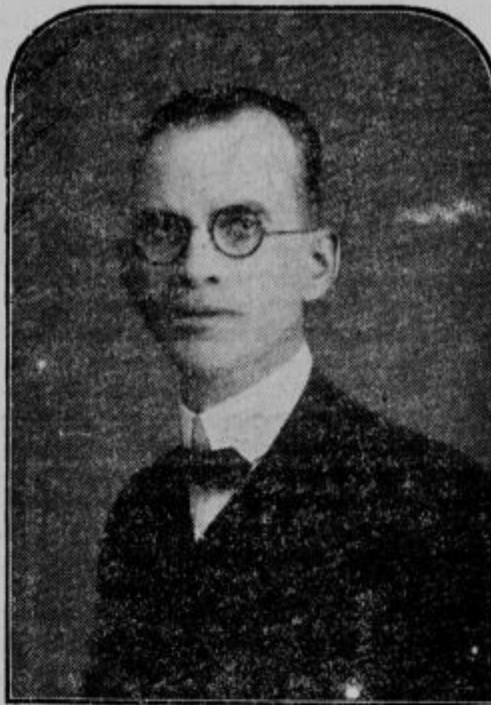
Pezzi se zagovarja s tem, da je študiral, kako bi se dalo iz Izabele narediti dobro vino in da je imel ob času povišane carine v kleti 8000 hl vina, za kojega je plačal 1800 kron carine, dočim bi bil moral plačati po povišanju za 18000—9000 K. S tem je zaslužil 10 milijard. Ker je ta proces zelo zanimiv za naše vinogradnike in vinsko trgovino, bomo o njem še poročali.

POMLAD JE...

On: Kaj? Ze peti klobuk, ki si ga kupila to zimo! To je strašno!

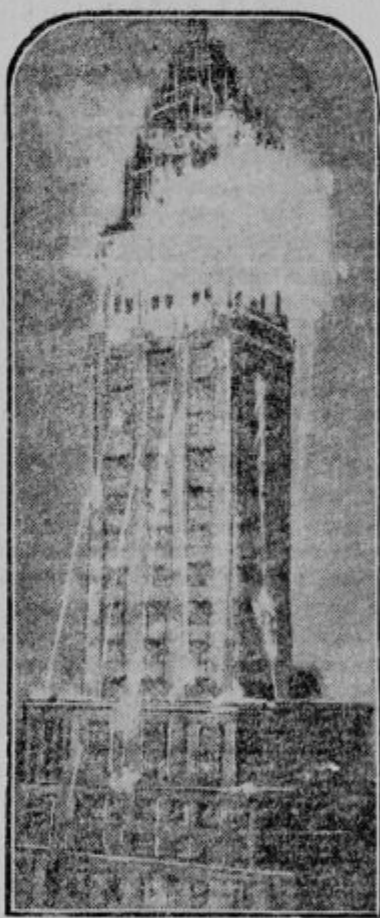
Ona: Nikar se ne razburjaj, dragec moj, saj že prihaja pomlad.

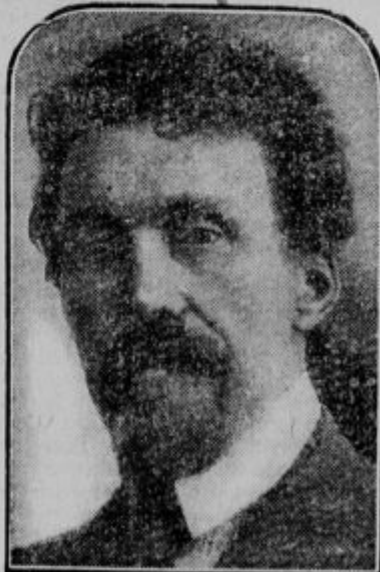
Jernej Pirnat
stolni organist v Prizrenu.

Baron Tanaka
novi japonski ministrski predsednik.

Newyorški nebotičnik gori.

kykov,

predsednik delavskega sveta in sveta za narodno obrambo sovjetske Rusije.

KDOR SKRBI ZA SVOJE ČEVLJE
ta jih čisti
**Indian
Pasta**

Gospodarstvo

Trgovinska pogodba s Švico.

Kakor smo že poročali, se je v Ljubljani na potu v Švico ustavila naša delegacija za sklepanje trgovske pogodbe s Švico. Ob tej priliki je delegacija predložila zbornico za trgovino, obrt in industrijo spomenico, ki vsebuje važne zahteve Slovenije glede te pogodbe.

Zbornica je za sestavo te spomenice izvedla obširno anketo, katera pa žal ni popolnoma osvetlila vseh tozadevnih vprašanj. Ker je komaj tretjina vprašanih dala uporaben material. Ta nemarnost naših ljudi je vredna vsega obsojanja in tudi zanje v škodo, ker pač ne bo mogoče dovolj zastopati njih interesov in bodo seveda slabe posledice.

Po naklonjenosti zbornice prinašamo v izveščku najvažnejše iz te spomenice, kar bo zanimalo najširšo javnost.

Sedaj velja v letu 1907. zaključena trg. pogodba, kakor tudi konzularna konvencija in sporazum o naseljevanju iz leta 1888. Po teh predpisih je naseljevanje švicarjev pri nas in obratno neomejeno. Vendar je treba upoštevati še avtonomne predpise obeh držav, ki pa v znatnem omejujejo te ugodnosti za obe strani.

Švicarski kapital je v Sloveniji dobro zastopan v več podjetjih. Na drugi strani je naš izvoz v Švico velik (jajca). Treba bo tudi urediti pravna vprašanja, ki se tičejo trgovine. Tako n. pr. švicarska sodišča ne priznavajo izvršilnosti razsodb naših sodišč, s čimer nastajajo interesentom dvojni stroški. To vprašanje je že urejeno n. pr. v pogodbi z Avstrijo.

Naš interes na švicarskem trgu je velik. Živiljenjski standard je v Švici visok, valuta stabilizirana in indeks cen visok, tako da so tamošnje tržne cene za nas povoljne.

Bilanca naše trgovine s Švico je bila vsa leta aktivna. Leta 1923. ko je stal dinar najnižje, je bil izvoz v Švico največji (137.000 ton v vrednosti 527 milij. dinarjev), potem pa je padel in smo v zadnjih dveh letih izgubili znaten del pozicij na švicarskih trgih. Leta 1925. je znašal samo 46.000 ton za 364 milijonov dinarjev.

To nazadovanje našega izvoza v Švico je pripisovati predvsem prometnim težkočam. Znano je, da gre ves naš izvoz skozi Tirolsko in Predarlško. Skozi Arlberg pa je nešteto-krať v letu prekinjen, čemur je vzrok velik promet, ki pripelje do zastoja. Inšbruška direkcija zato ta promet večkrat omejuje. Tako je imela naša lesna, pa tudi druge industrije ogromne izgube samo radi teh ustavitvev, ker je prevoz skozi Nemčijo, oz. Italijo nerentabilen.

Rešitev iz tega neugodnega položaja bi bila mogoča z upostavitvijo primerno znižanih direktnih tarifov za glavne produkte. Seveda Švica na tem nima toliko interesa kakor mi, ker je njih izvoz v tonah izražen v našo državo minimalen (okoli tisoč ton).

Glavni predmeti našega izvoza v Švico so: jajca (dve tretjini vrednosti vsega izvoza) ter les (drva in tudi stavbni les).

Kakor omenjeno so jajca naš najvažnejši izvozni predmet v Švico. Izvoz jajc je silno nazadoval (na šestino predvojne količine). Treba ga je zopet dvigniti, saj na polovico predvojne višine. Zato je treba v prvi vrsti

izboljšati kvaliteto perutnine, ki je zelo degenirala. Jajca se ne morejo kvalitativno meriti z marko »Steierische Eier« pred vojno. Bati se je, da bodo šla jajca v 3. kategorijo k slabim iz Romunije, Poljske itd., medtem ko so bila sedaj v isti vrsti z jajci iz agrarno visoko stoječih držav: Danske, Holandije, Italije itd.

Poleg tega je še druga nevarnost za naš izvoz jajc. Agrarni krogi v Švici zahtevajo — in so že predložili tozadeven predlog Bundesratu —, da se zvišajo carine za uvoz jajc in uvede kontrola kakovosti in žigosanje.

Važen izvozni predmet je hmelj, katerega je šlo leta 1925. za 14 milijonov dinarjev v Švico. Izvoz drv je prenehal, ker valuta več ne konvenira in zaradi prometnih težkoč, ko so morali naši izvozniki velike količine prodati za nizko ceno. Živih čebel smo pred vojno v Švico dosti izvažali, toda švicarji so že pred več leti uvoz prepovedali, ker se bojijo infekcije; dosedaj se še niso oparile bolezn pri naših čebelah. Treba bo gledati na odpravo tozadevnih predpisov.

Nadalje pride za izvoz iz Slovenije v Švico še v poštev: soda, elektrode, aluminijevi polfabrikati, svinec, izdelki iz lesa (zobotrebi itd.), kože od divjačine, zaklana perutnina, ekstrakti za strojenje, boksit, sadje (orehi), bučno olje itd.

Za uvoz iz Švice v Slovenijo je manj interesa. Pridejo v poštev: ure, čokolada (zlasti mlečna), fini siri in fine tekstilije. Kakor znano urarske industrije nimamo, kakor si tudi ne konkuriramo v tekstilnih produktih. Važen je izvoz čokolade in sira. V naši državi predvsem za izvoz že znanih mark iz Švice. Že v italijanski pogodbi smo s carino na čokolado popustili od 200 na 130 Din, toda več bi pomenilo propast domače industrije.

Naša sirarska industrija ima možnost velikega napredka v kvalitativnem pogledu in jo vsaka koncesija obsoja v smrt, ker bo naš trg poplavljen, kar je v veliki meri že sedaj slučaj, z italijanskim blagom. Znižanje postavk bo v korist lombardskim, benečanskim in julijskobenečanskim sirarjem, ki stoje tehnično na višku.

Uvoz v našo državo iz Švice je prilično stalen. Leta 1925 je znašal 1112 ton v vrednosti 84 milijonov Din.

Kakor smo nadalje informirani, anketa zbornice glede pogodbe še traja. Švicarsko in slovensko gospodarsko imata mnogo sorodnosti, saj kar se gospodarskih predpogojev tiče. Naše planšarstvo n. pr. in tujski promet sta se začela prav lepo razvijati in ravno tu se moremo izredno veliko naučiti od Švice, kakor tudi od njene upravne organizacije. Po svoji gospodarski in politični strukturi ter razvoju naj nam služi Švica kot vzgled in v vzpodbudo.

* * *

Občni zbor. Pelovca usnjarska industrija d. d. 14. maja ob pol 12 v Ljublj. kreditni banki.

Likvidacija. Gospodarska zadruga r. z. z. o. z. v Črmošnjicah je prešla v likvidacijo.

Oddaja toka nekaterih elektrarn. V letu 1926 (v oklepaju podatki za leto 1925; oddaja v tisočih kilovatnih ur) so oddale sledeče elektrarne toka: Fela 164.000 (139.247), Ljubljanska mestna 2.612 (2.100), Kranjske deželne elektrarne 1139 (845) in

elektrarna Škofja Loka in okolica 630 (649). Na podlagi teh podatkov lahko cenimo oddajo toka v celi Sloveniji na okroglo 200 milijonov kilovatnih ur napram 175 milijonom v letu 1925. Te številke kažejo lep napredek elektrifikacije v Sloveniji.

Iz kemične industrije. Razmere za prodajo produktov kemične industrije niso nič kaj rožnate. Zato se velika industrija bavi z mislijo, izdelovati druge produkte, ker ni mogoče vseh produktov, ki jih izdelujejo tvornice sedaj, spraviti v denar.

Borza

Dne 27. aprila 1927.

DENAR.

Zagreb, Berlin 13.5025—13.5325 (13.50 do 13.53), Italija 300.35—302.35 (325.55—327.55), London 276.20—277 (276.20—277), Newyork 56.75 do 56.95 (56.75—56.95), Pariz 222.75—224.75, Praga 168.30—169.10 (168.30—169.10), Dunaj 8.005—8.035 (8.005—8.035), Curih 10.94—10.97 (10.94—10.97). Curih, Belgrad 9.135 (9.13), Pešta 90.55 den. (90.55), Berlin 123.20 bl. (123.26), Italija 27.55 den. (29.175), London 25.255 (25.25675), Newyork 519.975 (519.975), Pariz 20.3625 (20.3625), Praga 15.40 (15.40), Dunaj 73.20 (73.10), Madrid 91.20 bl. (91.00), Bukarešt 3.40 bl. (3.36), Sofija 3.74, Varšava 58 den. (58), Amsterdam 208.20 den. (208 den.). Dunaj, Devize: Belgrad 12.45, Kodanj 189.30, London 34.455, Milan 37.68, Newyork 709.25, Pariz 27.79, Varšava 79.10. — Valute: lira 37.50, dinar 12.43, češkoslovaška kruna 20.98. Praga, Devize: Lira 180.17, Zagreb 59.24, Pariz 132, London 163.45, Newyork 33.61.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana, 7 odst. invest. posoj. 85.50—86.50, vojna odškodnina 343—344, zaklj. 344, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 22, Celjska 195—197, Ljublj. kreditna 150 den., Merkantilna 99—100, Praštediona 850 den., Kred. zavod 160—170, Trbovlje 490 bl., Vevče 140—145, Stabna 55—65, Šešir 104 den.

Zagreb, 7 odstot. invest. posoj. 85 zaklj. agrari 53—54.25, vojna odškodnina 343—344, ulito 345.50, Hrv. esk. 96.50 zaklj., Hipobanka 62 zaklj., Jugobanka 93—95, Praštediona 850 den., Ljublj. kreditna 150 den., Sečera 520—525, Slavonija 22.50 den., Trbovlje 490 zaklj., Vevče 144 do 146.

Dunaj, Don.-savska-jadr. 83.30, Alpine 49.20, Greinitz 6.50, Trbovlje 62.50, Hrv. esk. 15.55, Leykam 12.55, Jugobanka 12.80, Hip. banka 780, Avstrijske tvornice za dušik 34.75, Mundus 175.

BLAGO.

Ljubljana. Tendence za les neizpremenjena, za dež. pridelke mlačna; tečaj neizpremenjen; zaključeno 6 vagonov lesa.

Naročajte 'Slovenca'!

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 27. aprila 1927.

Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Barometer	Temperatura v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin		Vredn. v mm 6h	Vredn. v mm 12h	Vredn. v mm 24h
						ob opazovanju	v mm 6h			
Ljubljana (dvorec)	7	761.6	11.9	89	E 1	10			14.3	10.7
	8	765.5	7.6	83	SW 3	10	deževalo			
	21	767.1	7.0	85	SW 1	10				
Maribor		765.2	6.0	90	SE 8	10	dež	0.1	22	6
Zagreb		764.0	8.0	88	ENE 12	10	dež	0.4	21	8
Belgrad	8	752.3	13.0	84	W 2	10			24	12
Sarajevo		762.1	16.0	65	mirno	10			22	7
Skopje		762.3	14.0	57	mirno	0			21	5
Dubrovnik		762.3	15.0	61	E 1	0			17	8
Split		761.0	17.0	52	E 8	0			19	14
Praga	7	764.5	3.0	—	WSW 8	0	dež	0.1	11	2

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsko gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajsko vremensko poročilo za 28. aprila: manj oblačno, nekoliko vetrovno, topleje.

ZVITKE

(role) za računske stroje, ček in kontrolne zvitke za blagajne vseh sistemov, ima vedno in v vsaki količini v zalogi

LUD. BARAGA, LJUBLJANA,

Šelenburgova ulica 6/I. Telefon štev. 980

Sven Elvestad:

Mož, ki je oropal mesto.

Načelnik se je vsedel za pisalnik, da bi uredil nekaj papirjev; v svoji razburjenosti jih je seveda samo še bolj zmešal.

»Najbolj čudno je,« je rekel. »da nam ti ljudje povsod sledijo. Morali so nas obdati z vohuni.«

»Nedvomno,« je pritrdil Krag. »In sicer z zelo spretnimi. Oba pijanca na Drammenskem potu sta bila res sijajna. Mislim, da opazujejo sleherni naš korak. In to niso vohuni samo slučajno nabrani, ne, za sestav gre, za izvrstno premišljen načrt, ki ga spretno izvajajo. Skoro bi se bal.«

»Da, kaj nam je početi?« je vprašal načelnik in dvignil pogled.

»Precej točno vemo,« je odgovoril Krag, »kaj moramo storiti. Kajti sedaj imamo vsaj eno oporišče.«

»Oporišče? Kaj menite? Odkrito povedano, jaz ne vem, kje bi bilo. Vidim samo brezupnost in temo.«

»Potem ste pozabili, o kom sva pravkar govorila,« je odvrnil Krag, dočim je vstajal in si zapenjal suknjo.

»Vohuni?«

»Zares vohuni. Doslej se nam ni zdelo možno, da bodo naskočili tudi nas, kazensko policijo samo! Take brezmejne drznosti se vendar le nismo nadejali od tega gospoda. No, in sedaj so celo nezaslišano, nesramni, da naju vabijo za jutri na sestanek in javen hotel. Saj vendar morajo vedeti, da se podajajo s tem v veliko nevarnost. Zato imajo brezdvoma zelo važen razlog, da delajo tako. Z njihovim načrtom je v zvezi, da nas zavabijo jutri v hotel Continental. To se mi zdi razumljivo samo po sebi. Toda ker ne vedo za gotovo, ali nas ne bo več, bodo seveda še nadalje vohunili za nami. Bojim se, da bomo čutili še marsikatero njihovo umetelnost. Razen poglavarja je v

tafinski drhali očitno še nekaj mlajših, vročokrvnih noroglavcev, ki ne vedo kam bi s svojo domišljijo, voljo in pogumom. Naj hodimo koderkoli, vedno si moramo biti svesti, da nas spremlja nekdo izmed drhali, preoblečen na vse mogoče načine. Ta je morda siražnik, oni pometa ceste, eden je postrešek, drugi pijanec ali natakari. Toda ravno ta njihova moč jih bo oslabila, ker ne bodo mogli prikrivati svojega zasledovanja. Saj mi morate pritrditi, da se ne bodo mogli več dolgo skrivati v vedno novih tujih oblekah, odkar vemo, kako delajo.«

Načelnik je pritrdil, da govori detektiv razumno. »Pazil bom nanje,« je rekel. »Toda kaj naj storim, ako vohuna zasačim?«

»Zaenkrat smemo samo opazovati. Lahko se pa spremenijo okoliščine tako, da bomo morali naskočiti.«

Načelnik je segel Kragu v roko: »Vidiva se torej jutri ob osmih.« — »Ob osmih. Dobro. Imava ves dopoldan pred seboj.«

Dočim je Krag odhajal, je čul, kako je uradnik poročal načelniku: »Ves večer nas že kličejo časopisi po telefonu, kakor bi znoreli, in to kar vsi. Dogajajo se baje čudni zločini, kakor jim je bilo sporočeno.«

»In kdo jim je sporočil?« je vprašal načelnik.

»Vsa naznanila so prišla brezimno, telefonično. Časopisi bi radi vedeli, ali je na tem kaj resnice.«

»Povejte časopisom, da jih je kakšen pijanec zvedil za nos. Na Möllerski cesti 9 je vse mirno.«

»In ničesar se ni dogodilo?«

»Ničesar.«

Ko je prišel Asbjörn Krag v vožo, mu je hotel dnevni stražnik odpreti vrata, toda Krag ga je prosil, naj se ne gane. Šel je po vsem hodniku in ugasnil luči pri zadnjem oknu, ki je držalo na Youngovo cesto. V temi se je vstopil ob okno in pogledal ven.

V gosti senci, nekoliko dalje ob koncu Möllerske ceste je zapazil, da je obstal avtomobil, kakor bi čakal na nekoga.

Krag je stal mirno in ga opazoval več minut; ker se pa avto ni premaknil, se je detektiv vrnil v vožo.

»Sedaj me spustite ven,« je dejal. Stražnik je odprl vrata in Krag je koracal malomarno po širokih stopnicah ter si prižgal smotko.

Ko je prišel na cesto, je dobršno dolgo postal, predno je šel dalje, krenil nato proti mestni svetovalnici ter si zapenjal počasi in skrbno svoj povrtnik.

Prešel je Möllersko in zavil na Karla Ivana cesto. Komaj je bil pa napravil nekaj korakov, je čul za seboj avto. Toda ni se okrenil. Avto je zdrdl počasi mimo njega. Bil je zaprt voz za najem. Merilo za cene je kazalo na »Prost.«

Ko je avto drčal mimo, je voznik zmanjšal brzino. Krag je spoznal takoj, pri čem je. Poklical je avto in voznik je ustavil izredno hitro in uslužno. Krag je vstopil. Povedal je vozniku svoj naslov in voz se je odpeljal.

Krag je opazoval voznika skozi steklo na vozu. Bil je mlad mož pri tridesetih letih. Nosil je popolnoma novo obleko za voznike.

Do Kragovega stanovanja sta vozila samo nekaj minut. Krag je stopil z voza in šel k vozniku, da bi mu plačal. Iskal je dolgo po žepih in opazoval pri tem voznika. Kolikor je mogel pri slabi svetlobi spoznati, mož ni bil naličen.

Voznik je prebral ceno na merilu: »Devetdeset örov.« »To vendar ni mogoče,« je rekel Krag. »Ali nimate morda pri sebi svetilke, da bi bolj pogledali?« — Ne, voznik ni imel svetilke pri sebi.

Krag je plačal s petkronskim bankovcem in voznik je moral menjati. To je trajalo tudi nekaj časa. Detektiv se je ogledal po ulici. Bila je popolnoma zapuščen in prazna. Končno sta bila tudi s plačevanjem gotova in detektiv je stopil v svojo hišo, ko je bil voščil vozniku »Lahko noč.«

Kakor hitro je bil Krag v vozi, je slekel povrtnik in ga zagnal v kot.

Sport

NADALJEVANJE NOGOMETNEGA PRVENSTVA V NEDELJO.

V Mariboru semifinale Rapid : Atletiki, v Ljubljani Hermes : Ilirija in Primorje : Slovan. Preteklo nedeljo so se odigrale v mariborskem in celjskem okrožju zadnje prvenstvene tekme. V Mariboru je dosegel okrožno prvenstvo SD Rapid pred Mariborom, Merkurjem, Ptujem in Svobodo, v Celju Atletik SK pred Celjem, Šoštanjem, Trbovljami in Amaterji. Oba okrožna prvaka odigrata v nedeljo v Mariboru predfinalno tekmo, v kateri je predvidevali s precejšnjo gotovostjo Rapidovo enajsterico kot zmagovalko in s tem tudi kot protivnika Ilirije v finalu dne 15. junija. — Istočasno se odigra v Ljubljani predzadnje, IX. kolo v I. razredu. Sestanejo se tu Hermes in Ilirija ter Primorje in Slovan. Za Ilirijo in Primorje je to kolo manjšega pomena, ker sta pač definitivno na 1. oz. 2. mestu, tem večje važnosti pa je za Hermesa in Slovana, ki sta na koncu prvenstvene tabele in se borita za obstanek v I. razredu.

SEGRAVE.

Ameriška avtomobilna zveza je Segravove rekorde, dosežene 29. marca t. l. v Daytona ob obali Floride, sedaj natančno pregledala in jih je verificirala. Pridejo še pred mednarodno zvezo in jih bo gotovo tudi ta potrdila. 1 km je vozil Segrave tako hitro, da bi dalo to na uro 326.678 km, 1 miljo je vozil s hitrostjo 327.972 km, 5 km pa s hitrostjo 320.175 km. Čas za eno miljo velja sedaj kot svetovni rekord na uro, vse to je bilo napravljeno ob letemem startu; to se pravi ko je bil avtomobil že zagnan, so hitrost električno merili. Voz je imel natančno 1005 KS in pnevmatiko posebne vrste tvrdke Dunlop. Pomisliti je treba samo, da se je moralo kolo na sekundo 30krat zasukati, da je bil torej na sekundo vsak centimeter 30krat pritisnjen na tla od polne teže voza.

AMERIKANCI SE PRIPRAVLJAJO.

Ameriški olimpijski odbor se je pod predsedstvom W. C. Prouta sestal nedavno v Newyorku, da se končno dogovori o nastanitvi ameriških udeležencev na olimpiadi v Amsterdamu. Na pobudo predsednika Atletske zveze M. Hulberta in voditelja ameriške olimpijske ekspedije Robertsona so sklenili, da bodo najeli parnik; na njem bodo stanovali Amerikanci vso dobo olimpijskih iger. Ladja bo odšla iz Newyorka 5. julija, udeležencev bo okoli 300. Stroške ekspedije so preračunili s 350.000 dolarji. Da jih naberejo z narodno zbirko, so osnovali posebno organizacijo. Od 16. do 23. junija se bodo vršile izbirne tekme in izbrane atlete bodo 30. junija v Philadelphiji še enkrat prereševali.

61 KILOMETROV NA DAN!

Plavanje čez Kanal in čez ožino Catalina ne vleče več; treba je biti že malo dalj časa v vodi, če hočeš kaj veljati. Brali smo o Kemmerichu, ki

Priporočamo LJUDSKO KNJIZNICO (Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Kanani, volčji pes. Knjižski roman. 18 Din. vezan 30 Din. — 20. zv. Ed. About, Kralji gora. 18 Din. vezan 30 Din. — 21. zv. H. R. Haegard, Jastranja zvezda. 30 Din. vez. 40 Din. — 22. zv. Otoka kapitan Granit. Popolnovanje okoli sveta. Roman v treh delih. 48 Din. vez. 58 Din.

je bil kar 32 ur neprestano v vodi. Sedaj pa bemo o ameriškem plavcu Billy Yacku, ki hoče preplavati 1000 milj dolgo razdaljo med St. Louisom in Novim Orleansom po reki Misissipi; vsak dan, hoče napraviti 40 milj ali nekaj nad 64 km. Prav radoveden je sportni svet, če se mu bo to posrečilo. Nekoliko mu je plavanje olajšano s tem da bo plaval v smeri, kakor teče Misissipi. Kaj bo vse prišlo! Človek pa res ne pozna nobenih mej več!

NURMI SE OGLAŠA.

Abo, rojstno mesto Nurmija, je priredilo okrogno tekmo »povprek po deželici. Udeležil se je je tudi Nurmij in je zmagal, kakor je hotel. Videl se je, da se je dobro pripravil, brez vpitja, tako kot je on navajen. Šlo je na 8000 m po jako težkem terenu; Nurmij je porabil 28 minut in 31,5 sekund, znani tekač Koirunaho 30:06 in Mattisson 30:39,5. Po teku je dejal Nurmij, da se izredno dobro počuti in da misli svojo formo še zelo zboljšati. »Tak sem, kot še nikdar«.

SVOBODNA AMERIKA.

Ameriško črnsko vprašanje je že davno znano, črna madež za Ameriko je to. In ravno letos ga hočejo zopet brisati. Novi Orleans doli na jugu je imel nalogo, da izvede od 1. do 4. julija ameriška narodna prvenstva. Krajevni odbor v Novem Orleansu je v tajni seji sklenil, da ne bo dovolil starta belih proti črncem. Slučajno je zvedela za ta sklep ameriška atletska zveza. Znani svetovni rekorder in olimpijec v skoku na daljavo, črnski dijak De Hart Hubbard, je pisal o tem sklepu na zvezo in njen tajnik je stvar zasledoval in je dognal, da odgovarja vest resnici. Nalo je zveza poslala odboru v Novem Orleansu »ultimatum«, češ da sport ne pozna razlike plemen vere ali politike. Orleansci so pa dejali, da rajši tekem ne priredijo, kot pa da bi se odrekli svojemu stališču. Zveza jim je poslala »črno na bele« (neprijetna mešanica!) odlok, da vzame njih odgovore na znanje. Sedaj si bo poiskala drugo mesto; ne bo treba dosti iskati, ker se za to sportno čast kar trgajo.

Knjige in revije

»Naš Čolnec 4. štev.: Velikonočna (Smrekar). Ivan Pregelj: Zvodnik (povest od večera in danes). Pomenki (Velika noč). Ludvik Zorut: Ptička bregarca. Smrekar: Oslanj pri nas (pesem). Velika noč v Jeruzalemu. Magajna Bogomir: Študent Vajda, Valči in vila. VI. St. Reymont: Gospodarjeva smrt (Iz romana »Chlopi« III. del. — Grusenjka). P. Keller (prevedel dr. A. Kacin): O glasbenem življenju v Altenrodi, Ludvik Zorut: Bridkost (pesem). Lojze Golobič: Tine in Tinka (povest). Dr. J. Jeraj: V jutranjem solcu (Rastlina in dekle). Zanimivosti (Nekaj o kitari, Vinko Vodopivec). Domače šege (Cipkarija v Idriji, M. Arko). Naši ljudje. Pisma uredniku. Uganke. Organizacija. — Edini kat. družinski list je to — za primorske Slovence. Letna stane 25 Din. Naroča se pri Lojze Golobič, bogoslovec, Ljubljana. Če bi kdo izmed cenj. naročnikov ne prejemal lista točno, naj to javi imenovanemu!

Darovi

Prispevki za spomenik kralju Petru v Ljubljani. A. Birolla, Zagorje ob Savi Din 1000, Golob in Co. tu Din 1000, Zupanstvo Šoštanj Din 1000, Sever in Co. tu Din 500, van Jax in sin. tu Din 500; K. in R. Ježek, Maribor Din 500; Moline Charles, Tržič Din 400; Zupanstvo Brstje Din 200; Stele in Pielik, tu Din 200; Žužek Andrej, Moste Din 200; Posojilnica Križevci Din 100; Zupanstvo Ponikva Din 100; Zupanstvo Nemška Loka Din 100; Zupanstvo Sv. Jurij ob Ščavnici Din 100; Adria, tr. društvo, Glinice Din 100; Tehnič. komerc. družba, tu Din 100; Lorant Adolf, tu Din 100; Turk Rajko, tu Din 100; Vouk Ignacij, tu Din 100; Jeločnik Viktor, tu Din 100; Dimnik Jakob, D. M. v Polju Din 100; Sušteršič Ivan, Zapuže Din 100; Vlah Mihael, tu Din 100; Mr. Ph. Karmelut, Cirknica Din 60; Steh Ivan, Videc Din 100; Hran. in posojilnica Würzburg Din 50; Kmet. družba, St. Vid Din 50; Poseln. Serafina, tu Din 50; Picek J., Novomesto Din 50; Vilfan Marijeta, tu Din 40; Orehek Matej, tu Din 30; Abt Viljem, Maribor Din 30; Preskar Jurij tu Din 30; Windischer A., Novomesto Din 30; Bogataj Ivan, Din 30; Lončarska zadruga, Filovec Din 25, Kaluža M., tu Din 25; Klaužar, Brežice Din 25; Kane Alojzij, Mengeš Din 25; Maslek Franc, tu Din 20; Košir Josip, tu Din 20; Brestovec Z., tu Din 20; Dular A., tu Din 20; Klimek Stanislav, Bled Din 20; Novak Ivan, Ribnica Din 20; Zupanstvo Sp. Sečovo Din 10; Grčar Josip, Kamnik Din 10; Tehinkel, Ribnica Din 10; Rant Ivan, D. M. v Polju Din 10; Sedlar M., Novomesto Din 10.

ŠMARNICE 1927.

Za mesec majnik priporočamo sledeče starejše šmarnice: Marija vzor krščanskega življenja. Šmarnice 1927. Spisal dr. Fr. Kruljč. 22 Din. Marija v senci naših dni. Šmarnice 1927. Spisal Stanko Stanič. 24 Din. Znamenje na nebu. Šmarnice 1922. Spisal dr. Jos. Jerše. 30 Din. Marija v predpodočah in podobah. Šmarnice 1904. Spisal J. Volc. 30 Din. Šmarnice arskega župnika. Razlaga lavretanskih litanij z životopisom bl. župnika Vianje. 1912. 20 Din. Čvotice posvečene naši ljubi gospej presv. Srca Jezusovega. 1875. 12 Din. Marija in sv. maša. Šmarnice 1919. Spisal Val. Bernik. 20 Din. Na sv. Goro. Šmarnice 1924. Spisal dr. M. Brumat. 30 Din. Lavretanske šmarnice. 1918. Spisal dr. Jos. Jerše. 30 Din. Govori za majnik in stanovske družbe. Vzgojne misli, govoril v majniku 1920 F. S. Finžgar. 20 Din. Naročajo se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Polzvedovanja

Izgubljena psica. Dne 23. aprila je izginila rujava psica doberman »Diana«. Odda naj se proti dobri nagradi gradbenemu podjetju inž. Dukič in drug v Ljubljani. Svari se pred nakonom. Zatekel se je mlad »doberman« pes. Dobi se v Savljah štev. 55, pošta Ježica pri Ljubljani, po domače »pri Johane«.

MEHIKANSKI PORARJI.

v Berlin, 27. aprila. (Izv.) »Berliner Tagblatt« poroča iz Guanajuato, da so banditi pri Lasallas zopet napadli vlak. Ubili so 12 potnikov, 1 strojnika in 1 vojaka.

Sedmi natis velike izdaje

Slovenska kuharica

Priredila S. M. Felicita Kalinšek

Vsestransko spopolnjena izdaja z mnogimi slikami v besedilu in 33 umetniškimi prilogami v naravnih barvah (193 barvnih slik). Elegantly vezana 160 Din.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Trgovcem, podjetjem itd., ki nimajo lastnega pisarniškega osebja, urejuje in vodi knjigovodstvo

prvovrsten strokovnjak! Pride tudi na deželo! — Vprašanja pod: »Brez personala« štev. 2785 na upravo lista.

Vajenec za ključavničarsko in mehanično stroko želi priti h krščan. mojstru v uk. Dečko je 14 let star, močan in je obiskoval 8-razredno osnov. šolo. — Ponudbe pod: »Vajenec« upravi lista pod št. 3195.

DEKLICA

15 let stara, želi službo kot varuška ali kaj sličnega v mestu ali na deželi. Naslov na upravo »Slovenca« v Mariboru.

GOSPODIČNA

s popoln. znanjem nemškega, francoskega, italijanskega in hrvatskega jezika išče primer. službe v pisarni, trgovini ali pa drugo. Ponudbe na upravo pod: Izobražena 3265.

Poštena ŽENSKA

vešča gospodinjstva, išče stalno mesto; ne ozira se na plačo, nače pa prijazno ravnanje. Ponudbe upravi pod: »Zanesljiva« 3286.

POSLOVODJA

absolvent Zadruga šole, dolgoletni vodja Kmetij, zadržan in posojilnic, vešč tedi lesne trgovine, išče primernega mesta. Vprašanja pod »Zmožen« 3276 na upravo »Slovenca«.

Proste službe

Mizar, pomočnika in vajenca sprejme takoj Jernej Sitar, mizar, Šmihel 55, Novo mesto.

Išče se opekar-skega mojstra

za okroglo peč, v bližini MARIBORA. Dopisi na upravo »Slovenca«, po-družnica Maribor. 3292

Inserirajte v „Slovenca“!

DRUGO SOBARICO

ki perfektno govori nemški in ni pod 19 let stara, ki ima letna spričevala in je voljna poleg pospravljanja in likanja pomagati tudi na vrtu, se sprejme proti plači 300.- Din mesečno in polletno ena obleka in par čevljev Veleposesnica MARIJA ZWILLING v Zdenčini blizu Zagreba.

Vnajem

LEPA GARAŽA za en auto se odda v najem v Ljubljani. Vprašati pri Aloma Company, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 2. 3270

Delavnico

za čevljarstvo obrt iščem, najraje v bližini sv. Petra. Lahko je tudi na dvorišču. — JOSKO SEDLAR, Ljublj., Hrvatski trg 4/p.

Posestva

Hišo novo, prodam ob Dunajski cesti, pri Ljubljani, Stožice, Kapital 50.000 Din, ostalo po dogovoru pri F. JERKO, Črnuče, pošta Ježica.

POSESTVO KUPIM

v ceni do 200.000 Din in plačam 100.000 Din takoj, ostanek po dogovoru. — Ponudbe z obširnim popisom na upravo pod št. 3247 — do 1. maja 1927.

Kdo prodaja?

KUPIM OVČARJA (Wolfshund), doberman. Ponudbe na upravo pod: »Pristne pasme« 3261.

Kdo kupi?

VHODNA VRATA (Haustor) z nadsvetlobo, v izmeri 250/130, popoln. nova, iz hrasta, naprodaj po zelo nizki ceni. — SLEJKO, Zg. Šiška 82.

Fijakersko koncesijo prodam z vsem ostalim. Ivan Sušteršič, Salendrova ulica 4. 3239

KROMPIR

zdrav, prebran — nekaj vagonov, ima še za odlati »KMETIJSKA ZADRUGA« V PTUJU.

DAHLIE (Georgine)

v najlepših vrstah prodajamo, dokler traja zaloga: 5 korenin v treh vrstah, Din 30.—, 10 korenin v pet vrstah Din 50.— »VRT«, Džamonja in drug, Maribor.

»KMETOVALE«

letniki 1889-1921, vezani, ugodno naprodaj. Naslov v upravi pod št. 3277.

Jesenove hlode

premera od 40 cm naprej, dolžine od 7 m naprej, prvovrstne, pozimi sekane, ravne, brez grč, kupujemo. — Ponudbe s točnim popisom blaga in specifikacijo mer pod značko Promptno plačilo št. 3250 na upravo »Slovenca«.

Dve mladi KOZI

godni za rejo, sta naprodaj. — Kopaljska ulica 4 — Trnovo. 3282

KUPUJTE POVSOD LE DOMAČO KOSO

KAJETAŃ F. KAJETAŃ AHACIČ — TRŽIČ

Za jugoslov. patent št. 2343

od 1. novembra 1923 na: »KOSO, NOŽ za rezanje slame ili slično« (Sense, Strohmesser oder dgl.)

se iščejo kupci ali odjemalci licenc. — Cenj. ponudbe na: ING. MILAN ŠUKLJE — LJUBLJANA, Selenburgova ulica št. 7. 3272

Pomlad!

Nosavice, kravate, sralce, rokavice, naramnice, zepni robei, nakit za obične, otroške majice, nahrbtniki, palice, dežniki, kiloti v vseh barvah, šitoni, Solingén škarje, noži, potrebščine za krojače, čevljarje, tapetnike, šivilje in sedlarje. Razna dišeča mila — samo pri

Josip Peteline blizu Prešernovega spomenika, ob vodi LJUBLJANA Najnižje cene! Točna postrežba!

Cenejši kot pri RAZPRODAJAH se dobi vsakovrstno manufakturno blago samo pri J. TRPIN, MARIBOR, Glavni trg št. 17.

Posebni oddelek za gospode

Klobuki
Perilo
Kravate
Modne
Potrebščine
Plekenine
Palice
Dežniki
itd.

A. Sinkovec nasl. K. Soss
Ljubljana Maribor

Priporoča se MAST

znamke J. P. lastni izdelek trvdke Evald Popovič, Ljubljana

Cena nizka, blago izborno. Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kg.

PREKAJENO MESO

vedno v zalogi. po izvanredno nizki ceni.

Najboljši in najekonomičnejši

Elektromotorji iz znanih čeških tvornic

Škodovih Zavodov v Plznju

se nahajajo v velikosti 1/4KS do 30KS stalno v naši zalogi v Ljubljani. Obrnite se n

Civ. inž. M. A. Štebi, Ljubljana Selenburgova 7 Telefon 296

Predno gradite vodno kolo ali vodno moč zahtevajte ponudbe za turbine pri G. F. SCHNEITER, Skofja Loka podjetje za gradbo vodnih turbin.

Mednarodni velosejem v Budimpešti od 30. aprila do 9. maja 1927 ki ga priredi Trgovska in obrtna zbornica v Budimpešti 50 % popust pri vožnji v Budimpešto in nazaj, tako n. j. kakor tudi na drugi parob. in železniških pragal. Prestop meje z izkazom s sejm. legitim. brez vizum. Hodi, vizum se more dobiti navadno za polovico, ceno Budimpešti. Priročnik je samo zakazni potni list SHS, i. v. v. l. Medjarsko. Prehod meje brez vizuma in 50. v. l. — Pojasnila dajo in izdajajo sejm. legitimacije: V Beogradu: Jugoslov. centr. častni zastopnik Dr. Gelz. Szilagyi, Madžarski trgovački Oponomo čenik v Beogradu, palača Akademije. V LJUBLJANI: Pisarna »Putnika«.

V globoki žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je nas zapustil naš dobri oče, stari oče, brat, stric in svak, gospod Leopold Žorž strojnik Pogreb draga pokojnika bo v petek 29. aprila ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Pred Prulami št. 23, na pokopališče pri Sv. Križu. Ljubljana, dne 27. aprila 1927. Žalujoči ostali.

Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo naznanja tužno vest, da je umrl dne 27. aprila t. l. njegov redni in častni član, tovariš Leopold Žorž odlikovan s srebrno kolajno po dolgi in mučni bolezni. — Pogreb nepozabnega bo v petek dne 29. aprila ob 2. uri iz hiše žalosti, Pred Prulami 23, na pokopališče pri Sv. Križu. Ljubljana, dne 27. aprila 1927. Načelstvo.